

๓๗๕. ๑๑๖

๑๕๕๕๓

๕. ๓

ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ปริญญาโท

ของ

ศิริ เรก คชช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม ๒๕๓๕

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

180175

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
(อ.จุงใจ แสงพันธ์) ประธาน

.....
(ผศ.สุกัญญา คิยะสุวรรณ) กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....
(อ.จุงใจ แสงพันธ์) ประธาน

.....
(ผศ.สุกัญญา คิยะสุวรรณ) กรรมการ

.....
(รศ.ดร.กิติมา ปรีดีติลล) กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2535

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก
อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ุ ประธานควบคุมปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา
ศิระสารธรรม กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดีลก ที่ให้คำแนะนำในการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ
การศึกษาวิจัย คือ รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬินธุ์ อาจารย์อำนวยการ อาจารย์
อาจารย์ปัญญา แก้วกีฑูร อาจารย์สาอานต์ สีหาพงษ์ และอาจารย์สมชาย เจริญศิริสุทธิกุล
ขอขอบคุณ คุณฐิติมาภรณ์ โภคา ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำพานวิชัย ตลอดจนครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม
รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน หากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ทางด้านวิชาการบ้าง
ผู้วิจัยขอมอบให้บิดามารดา และผู้มีพระคุณ

ดีเรก คชชะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	ภูมิหลัง
	ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	แนวความคิดทั่วไป
	แนวความคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอน
	ความจำเป็นของการนิเทศการสอน
	หลักการนิเทศการสอน
	บุคลากรทางการนิเทศ
	การวางแผนการนิเทศการสอน
	กิจกรรมการนิเทศการสอน
	การสนับสนุนการนิเทศการสอน
	การประเมินผลการนิเทศการสอน
	หลักสูตรและการสอน
	ความหมายของหลักสูตร
	องค์ประกอบของหลักสูตร
	องค์ประกอบของการสอน
	หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

สื่อการเรียนการสอน	37
วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	38
การสอนซ่อมเสริม	41
การวัดและประเมินผลการเรียน	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน	48
สมมติฐานของการศึกษาวิจัย	53
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	56
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการการนิเทศการสอน	64
วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการการนิเทศการสอน จำแนกตาม	
วุฒิการศึกษา	76
เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน จำแนกตามขนาดของ	
โรงเรียน	81

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะ	116
 บรรณานุกรม	 119
 ภาคผนวก	 125

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามขนาดของโรงเรียน	55
2 จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล จำนวนตามขนาดของโรงเรียน ..	59
3 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร	65
4 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียน การสอน	67
5 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	69
6 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียน	71
7 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็น รายด้าน	73
8 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็น รายด้าน จำนวนตามวุฒิการศึกษา	74
9 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำนวนตามวุฒิการศึกษา	76
10 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็น รายด้าน จำนวนตามขนาดของโรงเรียน	78
11 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำนวนตามขนาดของโรงเรียน	81
12 เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร เป็นรายคู่ จำนวนตามขนาดของโรงเรียน	83

13	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 แยกเป็นรายด้าน	86
14	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 แยกเป็นรายด้าน	88
15	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 แยกเป็นรายด้าน	86
16	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	126
17	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	127
18	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	128
19	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	129
20	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	130
21	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	131
22	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก	132
23	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก	133
24	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก	134
25	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก	135

26	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 2 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก	136
27	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 3 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก	137
28	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 1 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง	138
29	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 2 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง	139
30	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 3 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง	140
31	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 1 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่	141
32	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 2 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่	142
33	จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ระดับที่ 3 ของ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่	143

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองที่รัฐจะต้องจัดดำเนินการ โดยมีความมุ่งหวังเพื่อให้ผู้เรียนมีชีวิตที่ดี และมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ การจัดการศึกษานั้นจะต้องมีหลักสูตรซึ่งแนวการปฏิบัติ ให้ทราบหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาและประสบการณ์ที่จะต้องจัดให้ผู้เรียนตลอดจนการวัดและการประเมินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่การดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยวิธีการและหลักการ บริหารการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการบริหารการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วยังช่วยพัฒนากระบวนการทำงานของครูให้มีการประสานสัมพันธ์กันดียิ่งขึ้นอีกด้วย การพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 13)

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี คุณภาพของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับโรงเรียนเป็นประการสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษาอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่นและมีความสุข นอกจากนั้นแล้วผู้บริหาร

โรงเรียนจะต้องจัดให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 14)

แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาการนิเทศการศึกษา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 6) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่ง เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้นิเทศและลักษณะของการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นอยู่ในขณะนี้ว่า ส่วนใหญ่แล้วการนิเทศการศึกษาจะเป็นไปในลักษณะของการไปเพียงปัญหาให้กับครูมากกว่าที่จะไปช่วยครูแก้ปัญหาการเรียนการสอน เพราะจะทำงานในรูปของการไปวัดผลการสอน การไปตรวจดูการสอน หรือการไปตรวจดูผลการสอนเสียมากกว่า ซึ่งในเรื่องนี้ อุทัย บุญประเสริฐ (2526 : 17) ได้ให้แนวความคิดในตนเอง เดียวกันว่าการนิเทศการศึกษามิใช่เครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจะต้องใช้การนิเทศการศึกษาให้ดีและถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วอาจจะทำให้ครูไม่เข้าใจ และเกิดความสงสัยในจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ซึ่งอาจเป็นผลทำให้การนิเทศการศึกษาล้มเหลวได้

จากแนวความคิดดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุผล ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาด้วย การจัดการเรียนการสอนของครู จะให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น จะต้องอาศัยกระบวนการนิเทศการศึกษามาช่วยปรับปรุงพัฒนาให้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องตามความต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาของรัฐ ได้ปฏิบัติภารกิจมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 และมีหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา แต่คุณภาพของการประถมศึกษายังไม่น่าพอใจนัก จะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านมา ปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในปีการศึกษา 2527 ทุกกลุ่มประสบการณ์จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง ร้อยละ 40 - 55 และกลุ่มทักษะ วิชาคณิตศาสตร์ มีนักเรียนเพียงร้อยละ 11 เท่านั้นที่สอบได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 50 และในปีการศึกษา 2529 แม้ว่าคะแนนเฉลี่ยจะ

สูงขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ เท่ากับร้อยละ 57.49 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 7) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงมีนโยบายเร่งคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน การบริหารโรงเรียน และการนิเทศการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยงานที่อยู่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีการกจัดรับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดจำนวน 457 โรงเรียน มีนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบทั้งสิ้น จำนวน 93,613 คน มีครูจำนวน 4,875 คน แยกเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1,684 คน วุฒิปริญญาตรี จำนวน 3,024 คน วุฒิปริญญาโท จำนวน 15 คน ผู้ที่ไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครูจำนวน 152 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. 2531 : 57) ได้ดำเนินการตามนโยบายและตระหนักถึงเรื่องคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดีจึงดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาที่เป็นอยู่ โดยวางโครงการพัฒนาคุณภาพของครูและผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ เช่น โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โครงการการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ด้วยวิธีการฝึกอบรมครูประจำการตามแผนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ผลของการดำเนินการดังกล่าวยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก จะเห็นได้จากรายงานการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปรากฏว่าในปีการศึกษา 2530 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขาดความก้าวหน้าเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2529 กล่าวคือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับน่าพอใจ จะลดลงทุกกลุ่มประสบการณ์ นอกจากนั้นยังปรากฏว่า คะแนนการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งใช้ข้อสอบที่ได้มาตรฐานระดับหนึ่ง ยังต่ำกว่าเป้าหมายตามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด กล่าวคือในโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีนักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมาย สรุปได้ดังต่อไปนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. 2532 : 9 -11)

กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย มีโรงเรียน จำนวน 402 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 89.93 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมาย ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และมีโรงเรียน จำนวน 47 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.51 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมาย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ มีโรงเรียน จำนวน 334 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.72 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และมีโรงเรียน จำนวน 211 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 47.20 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีโรงเรียน จำนวน 394 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.14 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และมีโรงเรียน จำนวน 320 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 71.50 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่า เป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ มีโรงเรียน จำนวน 387 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.58 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมาย ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และมีโรงเรียน จำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.25 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีโรงเรียน จำนวน 380 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.01 ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี และมีโรงเรียน จำนวน 253 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.60 ที่ นักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีได้กล่าวถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับการ การควบคุม กำกับ ติดตาม และการดำเนินการนิเทศการศึกษาว่าได้ตั้งเป้าหมายไว้โดยจะ ทำการนิเทศโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์สุดท้าย จำนวน 31 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีปัญหาพิเศษบางประการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 81 โรงเรียน และได้กำหนดที่จะออกไปทำการนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในปีการศึกษา 2531 แต่ทำการนิเทศ ได้เพียง 22 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 27.16 ของเป้าหมาย ซึ่งถือว่า ทำได้อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก เนื่องจากศึกษานิเทศน์มีการกิจและงานพิเศษมาก และได้อภิปราย ผลเรื่องคุณภาพของการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ไม่ส่งผลไปถึงการเรียนการสอนเท่าที่ควรจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์การจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกระบวนการบริหารและกระบวนการเรียนการสอนต่อไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, 2531 : 166 - 167) ซึ่งการอภิปรายผลดังกล่าวเป็นไปในลักษณะ เช่นเดียวกับแนวความคิดของ สัจด์ อูทรานันท์ (2531 : 113) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการถึงขั้นการนิเทศการสอนน่าจะ ได้มีการศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้หาแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมให้มีการจัดนิเทศการสอนอย่างจริงจังต่อไป

จากแนวความคิดดังกล่าวจะ เห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน เป็นกระบวนการที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมาย จากการวิจัยเชิงทดลอง พบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบที่ดีนั้น จะช่วยให้นักเรียนชั้นสูงขึ้นไป (สัจด์ อูทรานันท์, 2530 : 239) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียนยังขาดความก้าวหน้าและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น เป็นผลมาจากการสอนของครู

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาคน และพัฒนางานให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีหลักในการดำเนินงาน มีการวางแผนร่วมกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ใช้การประสานสัมพันธ์ ส่งเสริมขวัญกำลังใจ และหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ จะต้องทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับการนิเทศ ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนาศรีภาพสินธุ์ และ สุทธิชัย อธิระกุล (2519 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญประการหนึ่งของการนิเทศการศึกษาว่า จะต้องทราบความต้องการของครูเสียก่อนแล้วจึงวางแผนการนิเทศการศึกษาให้สนองความต้องการของครู และจากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ครูมีความคาดหวังในบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ โดยต้องการให้ศึกษานิเทศก์สำรวจปัญหาและความต้องการของครูก่อนการวางแผนการนิเทศ (สำราญ ชานวัน, 2524 : 130)

นอกจากนั้นแล้ว ประภาศ แสงเพชร (2523 : 120) ยังได้ให้แนวความคิดไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่ดีนั้นคือการนิเทศตามแผน โครงการนิเทศจะต้องเริ่มต้นจากปัญหา และความต้องการของครู มีาซ์เริ่มต้นจากปัญหาและความต้องการของศึกษานิเทศก์ และครูต้องมีส่วนร่วมในการนิเทศด้วย

จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษานั้น นอกจากจะมีหลักการที่สำรวจปัญหาและความต้องการของครูก่อนแล้ว จากผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า เป็นความต้องการของครูผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย จึงควรจัดการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของครู

ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความปรารถนาที่จะปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จึงต้องการศึกษาความต้องการในการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลจากการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการนิเทศการสอน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรต้องการ

ความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล การเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน ตามข้อ 1 จำนวนตาม
 - 2.1 วุฒิการศึกษา 2 ระดับ คือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี
 - 2.2 ขนาดของโรงเรียน 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่
3. เพื่อจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน ตามข้อ 1

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ในการ
 นิเทศการศึกษาและนิเทศการสอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ใช้
 ประกอบการวางแผน เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และยังหวังว่า
 จะเป็นแนวทางพัฒนาระบบนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปอีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยมุ่งศึกษาความต้องการของครูโรงเรียนประถมศึกษา 2 เรื่อง
 คือ

1.1 ความต้องการการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านหลักสูตร

1.1.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.1.3 ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.4 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน

1.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน ตามข้อ 1.1

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงาน
 สอนอยู่ในโรงเรียน จำนวน 4,410 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่
 สุ่มจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 349 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 วุฒิการศึกษาของครู

4.1.2 ขนาดของโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงาน

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการในการนิเทศการสอนของครูโรงเรียน

ประถมศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการการนิเทศการสอน หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้นิเทศ 4 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.1 หลักสูตร หมายถึง การใช้หลักสูตรที่เกี่ยวกับการวางแผนการสอน การใช้เอกสารหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการทำความเข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.2 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การผลิตสื่อ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ได้จากวัสดุการศึกษาและวัสดุหลักสูตร ตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดหาให้ เพื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.3 วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการวิธีสอนทั่วไป และการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 รวมทั้งการสอนซ่อมเสริมด้วย

1.4 การวัดและการประเมินผลการเรียน หมายถึง การตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียนตามกระบวนการวิธีสอนทั่วไปและตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

2. ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน หมายถึง ความประสงค์ที่ได้รับวิธีการอันเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การชี้แนะ แนะนำ กระตุ้น และประสานงานเพื่อให้ครูสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เสนอไว้ 11 รูปแบบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้คือ

- 2.1 การสาธิตการสอน
- 2.2 การฝึกอบรม
- 2.3 การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
- 2.4 การให้คำปรึกษา
- 2.5 การเยี่ยมชมและสังเกตการสอน
- 2.6 การศึกษาจากตำราหรือเอกสาร
- 2.7 การสนทนาทางวิชาการ
- 2.8 การศึกษานอกสถานที่
- 2.9 การบรรยาย
- 2.10 การประชุมสัมมนา
- 2.11 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. ครู หมายถึง ข้าราชการครูสายผู้สอนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

4. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ

- 4.1 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
- 4.2 วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นก่อนประถมศึกษาหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ความแตกต่างของโรงเรียนที่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาด ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการวิจัยครั้งนี้จะรวมโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดใหญ่มากเข้าด้วยกันเรียกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ แบ่งเป็น 4 ขนาด ดังนี้

- 6.1 โรงเรียนขนาดเล็กมาก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- 6.2 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121 - 359 คน
- 6.3 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 360 - 719 คน
- 6.4 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาความต้องการในการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จึงได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยเพื่อนำมาอ้างอิงและสนับสนุนได้เรียงลำดับของ เอกสารที่ทำการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 การนิเทศการสอน

ตอนที่ 2 หลักสูตรและการสอน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การนิเทศการสอน

แนวความคิดทั่วไป

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการจัดการศึกษานั้นจะต้องมีหลักสูตร เป็นสิ่งชี้แนะทางการปฏิบัติ ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุผล ขึ้นตอนที่มีความสำคัญในการบ่งชี้ความสำเร็จก็คือ การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการเรียนการสอน ผู้บริหารมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้บริการอำนวยความสะดวกให้กับครู ช่วยเหลือครูแก้ปัญหาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพของครู ซึ่ง สงัดอุทรานันท์ (2530 : 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของงานในลักษณะการปฏิบัติจากบนสู่ล่าง แต่การใช้การนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการณ์ที่ผู้บริหารแต่ละคนจะสามารถพัฒนาความคิดเกี่ยวกับการนิเทศออกจากกรอบการบอกให้ปฏิบัติ มาเป็นการร่วมมือช่วยเหลือกันปฏิบัติได้ดีเพียงใด ซึ่งลักษณะของการนิเทศการศึกษานั้น วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนาศรีภาพสินธุ์ และ

สุพิชญา อีระกุล (2519 : 2) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นลักษณะของ
 ประชาธิปไตย ใช้หลักการเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การร่วมมือ และมีความ
 เชื่อมมั่นในวิถีทางแห่งปัญญา

แนวความคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

ความสำเร็จของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ นับตั้งแต่
 ปรัชญา การศึกษา หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และที่สำคัญก็คือ การคานวณ
 การเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรเป็นอย่างดี
 และจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน
 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน การสอนเป็นภารกิจ
 ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะ ต้องอาศัยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันแก้
 ปัญหา พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการนำ
 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย สันต์ ธรรมบำรุง
 (2526 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศ
 การสอนเป็นปรัชญา เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการร่วมมือ และเป็นกระบวนการ
 ประชาธิปไตยเช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการสอน

เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ดังนั้นจึงควร
 จะได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้เพื่อความเข้าใจ ไวลส์ (Wiles.
 1967 : 6) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ
 การช่วยเหลือพัฒนาสภาวะการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมและบริการที่
 ช่วยปรับปรุงการสอน ช่วยให้คุณครูทำหน้าที่ได้ดีขึ้น มีขวัญดีขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น และ
 เป็นกิจกรรมที่รวมไปถึงการอบรมครูและพัฒนาหลักสูตรด้วย อัดัมส์ และ ดิกกี (Adams

and Dickey, 1966 : 3) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือแผนงานที่ทำขึ้นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ลันด์ ธรรมบำรุง (2526 : 1) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง การปรับปรุงส่งเสริมการสอนของครูให้สอนดีขึ้น สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 11) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยผ่านตัวกลาง คือ บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 88) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำ และการร่วมมือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการสอนด้วยตนเอง จากแนวความคิดที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมมือ ช่วยเหลือแนะนำ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลการเรียนอันสูงสุดแก่ผู้เรียน ความแนวทางและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ส่วนการนิเทศการสอนนั้น คลิคแมน (Glickman, 1981 : 6) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นชุดย่อยของการนิเทศการศึกษา และเป็นกระบวนการสำหรับปรับปรุงงานในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ลันด์ ธรรมบำรุง (2526 : 10) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอน มิใช่ปรับปรุงการศึกษาทั้งระบบ แต่มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือ คุณภาพการศึกษา สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 16) กล่าวว่า การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตร เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดและการประเมินผลการเรียน และแนะแนวช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน

จากแนวความคิดดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนมีความหมายเกี่ยวข้องกัน คือ การนิเทศการศึกษามุ่งพัฒนาปรับปรุงการศึกษาทั้งระบบ แต่การนิเทศการสอนนั้นมุ่งปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับครูโดยตรง ดังนั้น การนิเทศการสอนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ คุณภาพการศึกษา

ความจำเป็นของการนิเทศการสอน

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลกระทบต่อระบบของสังคม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมจึงต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การศึกษาก็จะต้องจัดให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตั้งแต่จุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร ตลอดจนวิธีการดำเนินการเรียนการสอนของครู จึงจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือแนะนำ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับครู ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2524 : 251 - 252) ได้กล่าวถึงสาเหตุและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่า มีสาเหตุและองค์ประกอบมาจากการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเอื้อยชาของครูและอุดมการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป วิจิตร วรุตบางกูร กาญจน ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล (2519 : 4) ได้ให้แนวความคิดว่า การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาจะต้องลดความสูญเสียไปทางการศึกษา ส่งเสริมให้เด็ก ได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิม เหมาะสมกับความต้องการและสภาพความเป็นอยู่ในอนาคต หัวใจ ของความสำเร็จในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอยู่ที่การสอนของครู ซึ่งจะต้องปรับปรุงโดย ใช้วิธีการและเทคนิคเฉพาะอย่าง

เมื่อระบบการศึกษามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การดำเนินการเรียนการสอนก็จะต้อง มีการปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้การช่วยเหลือ แนะนำ แก่ครูผู้ปฏิบัติการสอน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 16 - 17) ได้สรุปแนวความคิดเรื่องความจำเป็นในการนิเทศการสอน ไว้ดังนี้

1. ครูมีภารกิจเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงต้องช่วยครูในการ แก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น
2. ช่วยลดภาระของครูให้น้อยลง เพื่อครูจะได้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้า และ ทดลองหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
3. ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิชาการให้กับครู

4. ช่วยให้ผู้ครูกำหนดปัญหาการเรียนการสอน และสามารถแก้ไขด้วยตนเองอย่างมีระบบ

5. ช่วยส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่าการนิเทศการสอนนั้นมีความจำเป็นเช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษานั้นคือ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้หลักสูตรและแนวการจัดการเรียนการสอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสม ถ้าครูขาดความรู้หรือไม่เข้าใจ อาจทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผล จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศการสอน

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2524 : 240 - 241) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือครู 6 ประการ คือ

1. เลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการสอน
2. เลือกเนื้อหาการสอน
3. ทำให้รู้จักและเลือกวิธีสอน
4. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
5. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน

นอกจากนั้นแล้ว สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 16) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนา ซึ่งแนวทางในการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามปกติแล้วการนิเทศการสอนจะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ "ที่ใดมีการสอน ที่นั่นจะต้องมีการนิเทศ" พันธ์ ทันนาคินทร์ (2523 : 148) ยังได้ให้แนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมายของการนิเทศว่า การนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนก็ตามมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือแนะนำร่วมกัน

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนนี้แม้จะมุ่งหมายที่จะช่วยครู แก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการร่วมมือกันระหว่าง ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน

หลักการนิเทศการสอน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา และมี เป้าหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้นหลักการนิเทศการสอนจึงมีลักษณะ เช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษา วิจิตร วรุตบางกูร กาญจน ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล (2519 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 17 ประการ สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาจะต้อง เริ่มต้นจากสภาพปัญหาที่แท้จริง และต้องทราบความต้องการของครู ช่วยแก้ปัญหาและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตัวครู เพื่อประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในโอกาสต่อไปด้วย หลักการนิเทศการศึกษานั้นต้อง ใช้หลักประชาธิปไตย คือ มีปัญญาธรรม มีคารวะธรรม และมีสามัคคีธรรม นอกจากนั้นแล้วยังต้องช่วยโรงเรียนและครูประสานงานกับชุมชนและหน่วยงาน อื่น เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการ ให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 15 - 16) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศไว้ 3 ประการ คือ

หลักการที่ 1 การนิเทศเป็นกระบวนการ คำว่า กระบวนการนั้นจะมีความหมาย ไปถึงลักษณะ ของการทำงานเป็นขั้นตอน มีความต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง และมีความเกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้น จะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษานั้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษานั้นจะต้อง เริ่มต้นจากสภาพปัญหาที่แท้จริง ต้องมี การวางแผนและ โครงการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ลักษณะ ของการนิเทศนั้น จะต้อง เน้นบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย ใช้หลักจิตวิทยาและหลักแห่งมนุษยสัมพันธ์ ต้องมี การนิเทศอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการประเมินผล นอกจากนั้นแล้วการนิเทศการศึกษายัง

ต้องยึดหลักแห่งความถูกต้อง คือ ถูกต้องตามหลักวิชา ถูกต้องตามสภาพปัญหา และความ
 ต้องการของครู และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ความเป็นระบบ ความสำเร็จของการนิเทศ
 นั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้นิเทศว่าจะสามารถนำหลักการต่าง ๆ ได้เหมาะสม
 เพียงใด การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ดังนั้นหลักการนิเทศการสอน
 จึงเป็นหลักเดียวกันกับการนิเทศศึกษานั้นเอง

บุคลากรทางการนิเทศการสอน

บุคลากรทางการนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนิเทศ เพราะจะชี้ความสำเร็จ
 หรือล้มเหลวของการนิเทศ ความสามารถของผู้นิเทศนั้นเป็นปัญหาหนึ่งของการนิเทศการสอน
 หากผู้นิเทศไม่มีความรู้ความสามารถ ทำให้ครูขาดความศรัทธาเลื่อมใส สงัด อุทรานันท์
 (2530 : 59 - 61) ได้กล่าวว่า บุคลากรการนิเทศนั้นประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา
 ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และคณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ และกล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา
 มีหน้าที่พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ การนิเทศการศึกษาถือว่าเป็น
 เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่โดยตรงในการนิเทศการศึกษาและการ
 นิเทศการสอน และเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษเป็นที่ยอมรับของครูทั่วไป
 ส่วนคณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศนั้นเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษเป็นที่ยอมรับของครู
 ทั่วไป ส่วนคณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยหลักการบริการ จัดอยู่ใน
 ในสายงานที่ปรึกษา ตามโครงการนิเทศ เช่น หัวหน้างานวิชาการ ครูวิชาการโรงเรียน
 หรือกลุ่มโรงเรียน เป็นต้น จากการวิจัยของ ทวีล วรรณณะ เก (2523 : 172)
 พบว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนควรจัดทำในรูปของคณะกรรมการ การนิเทศ
 โดยคณะกรรมการเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นในปัจจุบัน และได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศโดย
 คณะกรรมการไว้ดังนี้

1. แต่เดิมนั้นการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่
 ภายนอกโรงเรียน จึงไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียน และที่ผ่านมานั้นศึกษานิเทศก์
 ทำการนิเทศไม่ทั่วถึง เพราะมีจำนวนศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอที่จะออกทำการนิเทศ ประกอบ

กับการที่ศึกษานิเทศก์ทำการนิเทศ โดยไม่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูและของโรงเรียนเสียก่อน จึงทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ปัจจุบันครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ดังนั้นการนิเทศโดยคณะครูในโรงเรียนร่วมมือกันจึงน่าจะช่วยแก้ปัญหาพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ดี

2. เป็นการใช้ทรัพยากรการบริหารที่นับว่าประหยัดและได้ผลสูงสุด และเป็นการยกย่องความรู้ความสามารถของครูในโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจด้วย

3. เป็นการช่วยกระตุ้นให้ครูได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้พัฒนาตนเองและตื่นตัวทางด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น

จากความหมายของการนิเทศการศึกษาและจากแนวความคิดที่เกี่ยวกับบุคลากรทางการนิเทศ จะเห็นได้ว่าบุคลากรทางการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปนั้นเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันกับบุคลากรทางการนิเทศการสอน ซึ่งอาจแยกออกได้ 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และคณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศตามโครงการนิเทศ บุคคลเหล่านี้จะมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2528 : 128 - 129) ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นผู้ที่สามารถทำความเข้าใจงานนิเทศการสอน และผูกเรื่องเข้ากับระบบงานได้อย่างรวดเร็วและ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนิเทศการสอน เพราะ เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับครูและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้บริหารจะสามารถทราบปัญหาของโรงเรียนและความต้องการของครูเป็นอย่างดี การนิเทศการสอนจึงควรให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบกว่าบุคคลอื่น เพราะมีทั้งอำนาจและหน้าที่อยู่ในบุคคลคนเดียวกัน ถ้าผู้บริหารนำมาใช้เหมาะสมจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง

2. ศึกษานิเทศก์

สุภากร ราชกรกิจ (2515 : 76) กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ร่วมมือกับครูวางแผนการนิเทศและร่วมมือด้านการบริหาร

2. จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ และประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน แสวงหาวิชาการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ร่วมมือกับครูในการพัฒนาหลักสูตร ตั้งจุดประสงค์การสอน
4. จัดการเกี่ยวกับการสาธิตการสอน การใช้เอกสารหลักสูตรและแบบเรียน
5. มีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผลการศึกษา รวมทั้ง โครงการวิจัยต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีความก้าวหน้า

3. คณะครูผู้ทำหน้าที่นี้เทศ

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 74 - 75) ได้กล่าวถึงคณะครูผู้ทำหน้าที่นี้เทศได้ดังนี้

1. หัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าสายวิชา ได้สรุปการมีส่วนในการนี้เทศของหัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าสายวิชาไว้ ดังนี้

1.1 ช่วยเหลือสนับสนุนการปฐมนิเทศครูใหม่และ คอยแนะนำช่วยเหลือครูใหม่ให้เข้าใจงานการสอน

1.2 ช่วยจัดโปรแกรมการสอนของครูที่ประสบความสำเร็จ

1.3 จัดตัวอย่างการสอนที่ดี หาข้อมูล วัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาปรับปรุงการสอน

1.4 ช่วยสร้างขวัญกำลังใจ จัดให้มีการพบปะกันเพื่อทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

1.5 เข้าเยี่ยมห้องเรียน ทักทายร่วมกับครู

2. ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้น มีหน้าที่ในการสอนและทำงานร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน ต้องมีการร่วมมือกัน ช่วยเหลือและปรึกษาหารือกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาคงบังเกิดผล โรงเรียนที่ครูมีความรู้ความสามารถและมีกระบวนการทำงานที่ดี การนิเทศการสอนก็จะมีประสิทธิภาพด้วย

คุณสมบัติของผู้นิเทศการสอน

ความสำเร็จของการนิเทศการสอนขึ้นอยู่กับผู้รับการนิเทศมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้นในแนวทางการสอน คุณสมบัติของผู้นิเทศนั้นจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความเชื่อถือศรัทธาและการยอมรับจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องมีความสามารถในการโน้มน้าวให้เห็นคล้อยตาม ชารี มหีศรี (2520 : 52 - 61) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านบุคลิกลักษณะ ได้แก่ ต้องเป็นผู้ที่สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น เห็นใจผู้อื่น กระตือรือร้น มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขัน มีความอดทน มีสุขภาพดี มีความจริงใจ และเป็นผู้ที่มีความฉลาดรอบรู้
2. คุณสมบัติด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานและมีความรู้ทั่วไปดี มีทักษะในการสอน ตระหนักถึงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ มีความสามารถในการค้นคว้าทดลองและวิจัย กระตือรือร้นในการปรับปรุงตัวเองให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ นอกจากนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 58) ได้กล่าวถึงทักษะของผู้นิเทศไว้ 3 ประการ คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค

การวางแผนการนิเทศการสอน

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 80 - 83) ได้เสนอขั้นตอนของการวางแผนการนิเทศการสอนแบบวิทยาศาสตร์ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สืบหาปัญหา ความต้องการ และวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา
 - 1.1 ศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ประชุมสัมมนาครูเกี่ยวกับการสอน
 - 1.3 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

1.4 ศึกษาการจัดการเรียนการสอน อาจใช้วิธีการสังเกตการสอนของครู และสังเกตผลงานของนักเรียน สังเกตการใช้สื่อการสอน สังเกตการประเมินผลการเรียน ฯลฯ

1.5 วิเคราะห์เหตุของปัญหา อาจทำได้โดยการระดมคลังสมอง ใช้ข้อมูลจากการสำรวจปัญหา อาจหาข้อมูลใหม่ในกรณีที่ไม่ได้ข้อยุติที่ดี

ขั้นที่ 2 ลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นโยบาย และผลที่จะเกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ตั้งจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาที่เลือกแล้ว

ขั้นที่ 4 สร้างและเลือกทางในการแก้ปัญหา

4.1 พิจารณาหาทางแก้ปัญหา

4.2 เลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง

4.2.1 วัตถุประสงค์และทรัพยากร

4.2.2 ความเป็นไปได้

ขั้นที่ 5 นำวิธีการที่เลือกแล้วไปทดลอง

5.1 วางแผนการทดลอง

5.2 สรุปผลการทดลอง นำผลการทดลองไปเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมาย

5.3 แก้ไขปรับปรุง

5.3.1 ถ้าข้อมูลย้อนกลับบรรลุเป้าหมาย ก็นำไปใช้ได้

5.3.2 ถ้าข้อมูลย้อนกลับไม่บรรลุผล ต้องปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 6 นำไปใช้และประเมินผล

6.1 นำวิธีการแก้ปัญหามาใช้

6.2 ประเมินผลการนิเทศการสอนตามแนวทางของโครงการ

กิจกรรมการนิเทศการสอน

กิจกรรมการนิเทศนั้นมีความสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การนิเทศการสอนบรรลุผล เพราะเป็นวิธีการนำไปสู่การชี้แนะ แนะนำ ประสานงาน และช่วยกระตุ้นให้ครูมีความสามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วาไรต์ บุนนาค (2528 : 39) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศว่าแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่ใช้นิเทศเป็นกลุ่ม กับกิจกรรมที่ใช้นิเทศเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่ใช้นิเทศเป็นกลุ่ม ได้แก่ การประชุม การสาธิตการสอน ฯลฯ กิจกรรมที่ใช้นิเทศเป็นรายบุคคล ได้แก่ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การแนะนำ เป็นรายบุคคล ฯลฯ และได้ย้ำว่าการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมนั้นควรพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับมากที่สุด วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล (2519 : 188 - 199) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศว่ามีหลายประเภท และสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการนิเทศได้ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งความหมาย ได้แก่ การแนะนำ การให้คำปรึกษา การอบรม ฯลฯ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการรับทราบ ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ ฯลฯ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสื่อความหมาย โดยใช้กระบวนการ 2 ทาง ได้แก่ การประชุมปรึกษาหารือ การอภิปราย ฯลฯ กิจกรรมประเภทนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีผลดีต่อกระบวนการทำงานของครู

ชุม ศรีสุข (2523 : 51 - 52) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศการสอน ซึ่งเรียกว่าเป็นเครื่องมือนิเทศการสอน ได้แบ่งกิจกรรมการสอนไว้ 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่ใช้นิเทศครูเป็นกลุ่ม และกิจกรรมที่ใช้นิเทศครูเป็นรายบุคคล

1. กิจกรรมที่ใช้นิเทศครูเป็นกลุ่ม
 - 1.1 กรรมการกลุ่มทำงาน
 - 1.2 หลักสูตรระยะสั้น
 - 1.3 ห้องปฏิบัติการหลักสูตร
 - 1.4 การอ่าน
 - 1.5 การสาธิตการสอน
 - 1.6 ทักษะศึกษา

- 1.7 การฟังคำบรรยาย
- 1.8 การอภิปราย
- 1.9 ห้องสมุดวิชาชีพ
- 1.10 การจัดองค์การวิชาชีพ
- 1.11 เอกสารการนิเทศ
- 1.12 การประชุมครู
- 1.13 การประชุมกลุ่มและประชุมปฏิบัติการ
2. กิจกรรมที่ใช้ในเทศครูเป็นรายบุคคล
 - 2.1 การสังเกตการสอน
 - 2.2 การทดลองในห้องเรียน
 - 2.3 การร่วมปรึกษาหารือ
 - 2.4 การเยี่ยมเยียนและการสังเกตการสอน
 - 2.5 การเลือกวัสดุการสอน
 - 2.6 การประเมินผลตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 38 - 50) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศการสอนว่า การใช้กิจกรรมการนิเทศนั้นขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ และความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน และได้เสนอแนวทางในการใช้กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมการนิเทศการสอนที่มุ่งปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การสังเกตการสอนในชั้นเรียนนั้น ครูจะได้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ นับว่าเป็นกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องกับความคิดในการนิเทศปัจจุบันที่ว่า ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเอง และสามารถปรับพฤติกรรมได้ หลังจากการสังเกตการสอนแล้ว จะร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรม เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง และปัญหาที่เกิดจากการสอน และหาแนวทางแก้ไข การสังเกตการสอนในชั้นเรียนนี้เหมาะสมสำหรับนิเทศเป็นรายบุคคล และมีกระบวนการสังเกตดังนี้

- 1.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศ
- 1.2 การปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการสอน
- 1.3 การดำเนินการสังเกตการสอน
- 1.4 การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน
- 1.5 การแก้ไขปรับปรุงการสอน

2. การศึกษาจากตำราหรือเอกสาร เป็นกิจกรรมการนิเทศการสอนที่ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ทางด้านวิชาการต่าง ๆ เหมาะสำหรับการใช้ในการประกอบการนิเทศทุกกิจกรรม และสามารถช่วยเพิ่มพูนความรู้เฉพาะเรื่องได้อีกด้วย เหมาะสำหรับที่จะใช้กับบุคคลที่มีนิสัยรักการอ่านและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ การศึกษาจากตำราหรือเอกสารนั้น นอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอนแล้ว ยังสามารถช่วยทำให้เกิดความก้าวหน้าในทางส่วนตัวอีกด้วย ในโรงเรียนทุกขนาดผู้บริหารโรงเรียนควรจัดเอกสารและหนังสือสำหรับค้นคว้า ไว้เพิ่มเติมในห้องสมุดโรงเรียนเพื่อให้สามารถค้นคว้าทุกเวลา

3. การให้คำปรึกษา เหมาะสำหรับที่จะใช้ทั้งการนิเทศเป็นรายบุคคลและการนิเทศเป็นกลุ่ม ซึ่งการให้คำปรึกษานั้นจะเป็นวิธีหนึ่งในการเสนอแนะให้กับครูที่มีปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละบุคคลนั้นจะพบปัญหาไม่เหมือนกัน ดังนั้น ผู้นิเทศควรรักษาความสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคล และควรมีเวลาให้คำปรึกษาตามสมควร เพราะถือว่าเป็นการช่วยเหลือ ซึ่งจะเป็นการทำให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ปัญหาของเขาได้รับการช่วยเหลือแนะนำ วิธีคำปรึกษานั้นมี 3 ลักษณะ คือ

- 3.1 บอกวิธีแก้ไขปัญหาให้ทราบโดยตรง
- 3.2 บอกข้อมูลและช่วยหาแนวทางให้ผู้รับการนิเทศแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้รับการนิเทศเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรสร้างให้เกิดขึ้นในตัวครู

3.3 ให้คำปรึกษาใน 2 ลักษณะร่วมกัน ต้องคำนึงว่าครูแต่ละคนนั้นมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้คำปรึกษาจึงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. การสนทนาทางวิชาการ โดยปกติแล้วการสนทนากันมักจะ เป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งทำให้เกิดความสนุกสนานน่าสนใจ แต่ในการสนทนาทางวิชาการนั้น มักทำให้เกิด ความเครียด ดังนั้นผู้ใดที่ประสงค์จะใช้ความสามารถในการสนทนา ทางที่เรื่องวิชาการเป็น เรื่องที่น่าสนใจ การสนทนาทางวิชาการนั้นเหมาะสมสำหรับใช้ทั้งนี้เทศเป็นกลุ่มและ เป็นราย บุคคล ควรยึดหลักในการสนทนา ดังนี้

- 4.1 อคทน อคกลั่นานสิ่งที่ไม่พอใจ และรักษาอารมณ์ให้มั่นคง
- 4.2 ยกย่องและให้ความหวังได้อย่างจริงจัง
- 4.3 ชมเชยยกย่องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างสนใจและจริงจัง
- 4.4 ระมัดระวังการวิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4.5 เป็นนักฟังที่ดีและพูดกับคนทุกคน
- 4.6 พูดนุ่มนวล ไพเราะ แจ่มชัด และยิ้มกับทุกคน
- 4.7 สุภาพ และจะชื่อผู้สนทนาได้

5. การสาธิตการสอน เป็นการแนะแนวทางการสอนด้วยการแสดงให้เห็นตัวอย่าง พิจารณาว่าไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรและสภาพการณ์ต่าง ๆ เช่น ความพร้อม ของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียน ครู เนื้อหาวิชาจุดมุ่งหมายของการสอน ฯลฯ การสาธิตการสอนควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้าอย่างดี ครูจะต้องนำตัวอย่างจากการสาธิตสอน ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการสอนของตนเอง และสภาพการณ์ที่แท้จริงของโรงเรียนที่ ปฏิบัติงาน การสาธิตการสอนนั้นควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 5.1 ควรมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี
- 5.2 การสาธิตควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ
- 5.3 ควรมีสัมพันธ์กับกิจกรรมนี้เทศการสอนอื่น ๆ เช่น การทำคาบปรึกษา การอภิปราย ฯลฯ
- 5.4 ควรมีการคัดเลือกผู้สาธิตการสอนเป็นอย่างดี
- 5.5 ควรมีการประเมินผลการศึกษาการสอน

6. การศึกษานอกสถานที่ เป็นกิจกรรมการนิเทศการสอนได้ผลดีกิจกรรมหนึ่ง การศึกษานอกสถานที่นั้นไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะการไปดูการสอนเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมไปถึงกิจกรรมอื่นที่เอื้ออำนวยการพัฒนาครูในทุกด้านด้วย การไปศึกษานอกสถานที่นั้นจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และควรมีการประเมินผลการศึกษาออกสถานที่ด้วย เหมาะสำหรับใช้กับครูเป็นกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งมีประโยชน์ดังนี้

- 6.1 ทำให้ครูเป็นคนทันสมัย มีความรู้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์
- 6.2 ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จากการศึกษาที่ได้ไปมีประสบการณ์ต่างสถานที่ ได้เห็นการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
- 6.3 เป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และอาจมีกิจกรรมนันทนาการไปในตัวด้วย
- 6.4 ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในกลุ่มคณะ เพราะได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน
- 6.5 ทำให้สามารถนำประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

7. การเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้ในเทศกาลครูเป็นกลุ่ม แต่ต้องมีจำนวนไม่มากเกินไป ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ที่นับว่าเป็นประโยชน์ก็คือ การที่ครูคนหนึ่งมีโอกาสไปสังเกตการสอนของครูอีกคนหนึ่ง อาจจะเป็นในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนก็ได้ การเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกตการสอนนั้นมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 7.1 เพื่อสังเกตการสอนในลักษณะของการสร้างสรรค์
 - 7.2 เพื่อขยายโลกทัศน์ของครูให้กว้างขึ้น
 - 7.3 เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะอย่าง
 - 7.4 เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกตการสอนมาประยุกต์ใช้
- หลักการสังเกตการสอน

1. วางแผนการสังเกตการสอน
2. ต้องได้รับการชี้แนะ

3. ผู้ไปเยี่ยมไม่ควรมีจำนวนมาก ควรเป็นกลุ่มย่อย ๆ แต่ก็ไม่ควรไปเยี่ยมคนเดียว

4. ไม่ควรไปเยี่ยมโรงเรียนเดียวกันบ่อยครั้ง

5. สภาพของการเรียนควรเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรจัดเป็นการพิเศษหรือเป็นการแสดง

6. ควรมีการประเมินผลการเยี่ยม

8. การประชุมปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมการนิเทศการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเปลี่ยนแปลงและขยายความคิดที่กว้างขึ้น ก่อให้เกิดการทดลองใหม่ ๆ พัฒนาการของผู้มาและส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น สามารถสนองวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

8.1 แก้ปัญหาโดยการผ่านกระบวนการกลุ่ม

8.2 สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ

8.3 จุดใจให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์

8.4 พัฒนาทางวิชาชีพให้กับครูและ เป็นการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า

หลักการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1. วางแผนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และกำหนดปัญหา

2. วิเคราะห์ปัญหา

3. ำทำงานหรือมอบหมายให้ทำกิจกรรม

4. นำวิธีการแก้ปัญหาออกมาปฏิบัติ

5. ประเมินผลการประชุมปฏิบัติการ

9. การบรรยาย เป็นกิจกรรมที่สามารถให้ความรู้กับผู้รับการนิเทศเป็นจำนวนมาก วิทยากรต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง หากมีการนำสื่อมาประกอบการบรรยายด้วยจะช่วยให้การบรรยายน่าสนใจมากขึ้น และอาจต้องใช้การอภิปรายกลุ่มมาประกอบ ซึ่งจะทาให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมด้วย การบรรยายจะเหมาะสมสำหรับการเสนอเนื้อหาที่มากเกินเวลาอันจำกัด แต่เป็นการสื่อสารทางเดียว และไม่สามารถวัดได้ว่าผู้ฟังคับบรรยายได้รับความรู้และประโยชน์มากน้อยเท่าใด

10. การประชุมสัมมนา เป็นกิจกรรมการนิเทศการสอนที่ใช้กับกลุ่มบุคคลเพื่อร่วมกันศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายใต้การนำของผู้เชี่ยวชาญ อาจใช้เวลาสั้นหรือเวลายาวก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นหัวข้อเรื่องหรือปัญหา ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วม การสัมมนาอาจใช้เพื่อการสำรวจปัญหา แก้ปัญหา โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สรุปผลงานและแนวทางในการแก้ปัญหาแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุม มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหาและสรุปผลร่วมกัน การสัมมนามีข้อดีหลายประการ เช่น มีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนความรู้ที่ที่ได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวางในการค้นหา แต่มีข้อจำกัดที่ว่า หากผู้เชี่ยวชาญไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะทำให้ประสบการณ์แคบลง และผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่กล้าแสดงความคิดเห็นก็จะได้รับประโยชน์น้อย

11. การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทำให้บุคคลมีความรู้ ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง สามารถปฏิบัติงานการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมจะมีผลสำคัญในการแก้ปัญหการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลังจากมีการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาใช้ได้ทันที การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 11.1 สร้างแนวทางในการปฏิบัติงาน
- 11.2 ช่วยส่งเสริมจิตใจและจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานและครู
- 11.3 ช่วยสร้างประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น
- 11.4 ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

การฝึกอบรมนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น เรื่องระยะเวลาในการฝึกอบรม งบประมาณ สถานที่ เป็นต้น หลังจากการฝึกอบรมแล้วควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลในการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่

การสนับสนุนการนิเทศการสอน

โดยเหตุที่การนิเทศการสอนเป็นงานของผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ โดยทั่วไปแล้ว ผู้บริหารมักจะแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคลากรอื่นทำหน้าที่แทน ซึ่งถือว่าเป็นคณะทำงานของผู้บริหาร แต่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบผลที่จะเกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ สงัด อุทรานันท์ (2530 : 197 - 198) ได้กล่าวถึง การสนับสนุนการนิเทศการสอนของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. สนับสนุนด้านบุคลากร

- 1.1 จัดบุคลากรให้เพียงพอแก่ความจำเป็นและความต้องการ
- 1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 1.3 จัดบุคลากรให้เข้าร่วมงานนิเทศที่จัดขึ้น

2. สนับสนุนด้านอาคารสถานที่

- 2.1 จัดสถานที่ให้เพียงพอแก่การจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 2.2 จัดบริการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น ห้องสมุด ห้องบริการสื่อ ฯลฯ

3. สนับสนุนด้านอุปกรณ์ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโรเนียว กระดาษ ฯลฯ

บรรลุผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารนั้นจะเป็นผู้ที่ทำการควบคุมทรัพยากรทางการบริหาร ซึ่งมีความจำเป็นในการนิเทศ และที่นับว่ามีความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการนิเทศการสอน

การประเมินผลการนิเทศเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการนิเทศ ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศ การศึกษาหรือการนิเทศการสอนก็ตาม การประเมินผลการนิเทศนั้นจะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานนิเทศนั้นบรรลุผลมากน้อยเพียงใด เนื่องจากการนิเทศเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้น การประเมินผลการนิเทศจึงต้องทำเป็นระบบเช่นเดียวกัน สงัด อุทรานันท์ (2530 : 224) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศไว้ว่า การประเมินผลการนิเทศนั้นควรมีการประเมินทั้งระบบตามลำดับความสำคัญดังนี้

อันดับที่ 1 ประเมินผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการนิเทศ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณภาพนักเรียน กระบวนการทำงานของครู ชีวทัศน์จิตใจในการปฏิบัติงาน

อันดับที่ 2 ประเมินกระบวนการ ได้แก่ ความเหมาะสมของขั้นตอนในการทำงาน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ บรรยายภาคีในการทำงาน

อันดับที่ 3 ประเมินปัจจัยป้อนเข้า ได้แก่ การลงทุนด้านทรัพยากร ซึ่งหมายถึงบุคลากรทางการนิเทศ ระยะเวลา งบประมาณ ฯลฯ

ตอนที่ 2 หลักสูตรและการสอน

แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน

หลักสูตรเป็นสิ่งชี้แนะการปฏิบัติในการจัดการศึกษา ซึ่งมีรากฐานมาจากความต้องการของสังคมและความต้องการของผู้เรียน กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 3) ได้กล่าวถึงแนวความคิดของ ไทเลอร์ว่า หลักสูตรนั้นเกิดมาจากความต้องการด้านปัจจัยแวดล้อม ด้านความต้องการของผู้เรียน ความต้องการด้านปรัชญา และความเห็นของผู้รู้เกี่ยวกับการศึกษา ความสำเร็จของหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับตัวของหลักสูตรเอง และผู้ใช้หลักสูตรซึ่งก็จะเป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหาร จะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นแล้วอาจเกิดความล้มเหลวในการใช้หลักสูตรได้ และเมื่อมีการใช้หลักสูตรแล้วจะต้องมีการประเมินผล สิทธิพร บุณยานันท์ (2530 : 2 - 6) ได้กล่าวว่าเมื่อมีการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว ควรมีการประเมินผลเพื่อสำรวจข้อดีและข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นแล้วจึงทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคม การนำหลักสูตรไปใช้จะชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตร และผู้ที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผลก็คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียน เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และ เลวิส (Alexander and Lewis, 1977 : 10) กล่าวว่างานวิจัย

ที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้จะชี้ให้เห็นว่า ถ้าจะให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีการอบรมครูประจำการเพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียน การสอนได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร สุมิตร คุณากร (2518 : 44) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนก็คือ พยายามจัดการเรียนการสอนให้สนองความต้องการ ของหลักสูตร ดังนั้นจึงต้องยึดแผนการศึกษาแห่งรัฐและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นหลัก โดยเริ่ม ตั้งแต่จุดมุ่งหมายของปรัชญาหรือสถาบันการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของ การศึกษาแต่ละระดับ มาจนถึงจุดมุ่งหมายของการสอน การดำเนินการเรียนการสอนนั้นเห็นว่า ต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวด และจะต้องพบกับอุปสรรคนานาประการ เพราะการเรียน การสอนมีองค์ประกอบมากมาย เช่น ครู นักเรียน วิธีสอน วัสดุอุปกรณ์ การบริหาร การศึกษา ตลอดจนความเป็นไปในสังคมซึ่งจะต้องเกี่ยวพันกันเป็นระบบ ดังนั้นแนวทางและ วิธีการเรียนการสอน จึงต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลาในเรื่องความคิดเกี่ยวกับ การเรียนการสอนที่ต้องมีการปรับปรุงอยู่เสมอ นั้น อีระ รุญเจริญ (2525 : 154 - 155) ได้กล่าวถึงความคิดที่เป็นอุปสรรคในการสอน 3 ประการ คือ ความคิดที่ว่า

1. หน้าที่ของการสอน คือ การให้ความรู้ การอธิบายและการบอกเล่าเท่านั้น . ผลเสียจากความคิดนี้ก็คือ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้อยู่ในวงจำกัด ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
2. วิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอนแต่ละวิธีนั้น แน่นนอนตายตัว ผลเสียจากความคิดนี้ก็คือ ผู้เรียนจะมีประสบการณ์ที่แคบ ไม่เหมาะสมกับการนำมาใช้แก้ปัญหาของชีวิตในปัจจุบัน และอนาคต เพราะสังคมนั้นเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
3. การสอนเป็นศิลปะที่คิดตัวมาแต่กำเนิด ผลเสียของความคิดนี้ก็คือ ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถลดน้อยลง เพราะขาดการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่จะนำมาพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้ก้าวหน้า จึงไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ความหมายของหลักสูตรและการสอน

สุมิตร คุณากร (2518 : 3) ได้กล่าวถึงแนวความคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่ได้ให้ความหมายของหลักสูตร เช่น เอกวิทย์ ณ กลาง กล่าวว่ หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ทุกอย่างที่จัดให้ผู้เรียน เนื้อหาวิชา ทักษะคิด แบบพฤติกรรม กิจกรรมและสิ่งแวดล้อม เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในความรับรู้ ถือว่าเป็นหลักสูตรทั้งสิ้น กาญจนาศรีเกียรติประวัติ (2524 : 1) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ กิจกรรมหรือประสบการณ์ทั้งหลายที่ครูหรือโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ จากแนวความคิดดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ส่วนในเรื่องของความหมายของการสอนนั้น สุมิตร คุณากร (2518 : 138) ได้ให้ความหมายของการสอนว่า หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งนำเอาความรู้สึกลงในจิตใจไปเผยให้กับอีกบุคคลหนึ่งทราบ เพื่อให้บุคคลนั้นพิจารณาเลือกเป็นแนวปฏิบัติเป็นของตนเอง นอกจากนี้ กาญจนาศรีเกียรติประวัติ (2524 : 46) ได้สรุปว่า การสอนคือกระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลได้กระทำเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเจริญงอกงามทุกด้าน และกระบวนการนั้นจะต้องสามารถช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวได้อย่างมีความสุข จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การสอนคือ กระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ต้องการ

องค์ประกอบของหลักสูตร

รุ่งทิพา จักรกร (2527 : 8 - 10) กล่าวความคิดของทนายว่า องค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

องค์ประกอบทั้งสี่ประการนั้นเน้นว่ามีความสำคัญทุกองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบที่เป็นเรื่องของ การปฏิบัติให้หลักสูตรบรรลุผลนั้นก็คือ การนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาจะเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ และกิจกรรมที่เน้นว่ามีความสำคัญในการนำเอาหลักสูตรไปใช้ก็คือ การสอนของครู

องค์ประกอบของการสอน

การนิเทศการสอนเน้นมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะ ดังนั้นจึงควรมีความเข้าใจองค์ประกอบของการสอน ลาซอง บุษช่วย (2524 : 1) กล่าวว่าองค์ประกอบของการสอนมี 7 ประการ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีสอน วัตถุประสงค์ของการสอน และการประเมินผล และองค์ประกอบเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 112) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนว่า ประกอบด้วย

1. ตัวป้อน ได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
2. กระบวนการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสร้างทักษะ การสนับสนุนการสอน ฯลฯ
3. การควบคุม มีาช่นหมายถึงการควบคุมบังคับ แต่หมายถึง วิธีดำเนินการเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เช่น การเสริมกำลังใจ การตรวจสอบความรู้ ฯลฯ
4. ผลผลิต ได้แก่ ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามความต้องการ
5. ข้อมูลป้อนกลับ ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนบรรลุผล สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 53) ได้กล่าวถึงรูปแบบของระบบการเรียนการสอนไว้ 6 ขั้นตอน คือ การตั้งความมุ่งหมาย การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การจัดเนื้อหาวิชาและวัสดุอุปกรณ์ การดำเนินการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับการสอน

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นองค์ประกอบของหลักสูตรที่เป็นเรื่องของการปฏิบัติที่มีความสำคัญ เพราะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง การนำหลักสูตรไปใช้ มีกิจกรรมหลายอย่าง กิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดคือการสอน ดังที่ รุ่งทิวา จักร์กร (2527 : 10) ได้กล่าวว่า การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ แต่ถ้าไม่มีหลักสูตร การเรียนการสอนก็ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีระบบและถูกต้องทาง ดังนั้นหลักสูตรกับการสอนจึง เป็นสิ่งคู่กัน สุมิตร คุณากร (2518 : 130) ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการสอนอยู่ 3 ประการ คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้รูปธรรมเป็นนามธรรม นำไปจัดการเรียนการสอนได้ และจะออกมาเป็นเอกสารหลักสูตร
2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร เช่น จัดอาคารเรียน จัดบุคลากร จัดงบประมาณ ฯลฯ
3. การสอนของครู ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม บทบาทของผู้บริหารในการนำหลักสูตรไปใช้นั้นก็คือ บทบาทของการนิเทศศึกษานั้นเอง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1. หลักการ
 - 1.1 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
 - 1.2 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
 - 1.3 เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

2. จุดหมาย

2.1 คุณสมบัติที่ต้องการเน้น เช่น พึ่งตนเอง เสียสละ ชยันต์เพียร มีขันติธรรม รู้จักคิด วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ฯลฯ

2.2 ความรู้ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น มีสุขนิสัย รู้กฎหมาย มีความรู้และทักษะในการทำงาน มีความสามารถในการยังชีพ ผลมกลมกลืนกับสภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ฯลฯ

2.3 ชีวิตที่สงบสุข เช่น รู้จักปรับตัวให้เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีอิสระในการคิด แก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี ฯลฯ

2.4 สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ เช่น เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำนึกในหน้าที่และสิทธิ ฯลฯ

3. โครงสร้างเนื้อหา

3.1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้

3.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

3.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

3.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

3.5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

4. การเรียนการสอน

4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหา ควรยึดหยุ่นตาม เหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน

4.2 ผู้สอนควรรู้วิธีสอนให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ฝึกให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยพิจารณาวิธีสอนที่เห็นว่า เหมาะกับจุดประสงค์ เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา ค้นคว้า อภิปราย ท้าทานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

4.3 ผู้สอนควรรักษาสิ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ

4.4 เวลาเรียนกำหนดไว้คาบละ 20 นาที ให้โรงเรียนหรือท้องถิ่นกำหนด ช่วงตารางเวลาเอง ตามความเหมาะสม

5. เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรใช้เวลาประมาณ 6 ปี แต่ระดับการศึกษาควรมีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง เมื่อรวม แล้วต้องไม่น้อยกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง สำหรับชั้น ป. 1 - 4 และ ไม่ต่ำกว่า 1,200 ชั่วโมง สำหรับชั้น ป. 5 - 6

6. การวัดผล การประเมินผล และการติดตามผล ให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ที่จะมีการทดสอบ พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผล การเรียน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนมีความจำเป็นต่อการดำเนินการเรียนการสอน เพราะจะช่วยให้ การสอนของครูเป็นไปอย่างราบรื่น ภาณุจนา เกียรติประวัติ (2524 : 141) ได้กล่าวถึง แนวความคิดของ บอสซึ่ง ว่า การเตรียมการสอน หมายถึง การระบุนผลการเรียนรู้ที่ต้องการ และวิธีการนำไปสู่ผลการเรียนรู้นั้น ภายใต้การดูแลของครู และได้จำแนกการเตรียมการสอน ไว้ 3 ประเภท คือ การเตรียมการสอนระยะยาว การเตรียมการสอนเป็นหน่วย และ การเตรียมการสอนรายวัน และกล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมการสอนแบบใดจะต้องมี ส่วนประกอบดังนี้ คือ แนวความคิดหรือหลักการ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล และยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการเตรียมการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้คุณครูมีโอกาสพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของบทเรียน ซึ่งทำให้เกิด ประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน
2. ครูมีโอกาสคาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการเร้าความคิดริเริ่มของครู
3. เป็นการเตือนความจำ
4. ช่วยให้คุณครูเกิดความมั่นใจ
5. เป็นประโยชน์ทางด้านหลักการบริหาร ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์จะใช้ประกอบ การวางแผนการนิเทศการสอน

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนการสอน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รุ่งทิวา จักร์กร (2527 : 28) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง เครื่องช่วยการเรียนการสอนที่บรรลุผลตามที่ต้องการ และยังหมายถึงกิจกรรมที่นำมาใช้ ซึ่งเรียกว่าสื่อการสอนประเภทกิจกรรม เช่น การเล่นเกมส์ บทบาทสมมติ ฯลฯ บุคฤทธิ คงคาเพชร (2529 : 2) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุอุปกรณ์ หรือวิธีการที่เป็นเครื่องช่วยถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน จึงอาจสรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ บุคฤค และวิธีการที่ช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน มนตรี แยมกสิกร (2526 : 8) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมี 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ (Software) ได้แก่ สื่อที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเก็บความรู้

1.1 ประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง เช่น แผนที่ แผนภูมิ หุ่นจำลอง ฯลฯ

1.2 ประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่น เข้าช่วย เช่น ม้วนเทป แผ่นเสียง รายการโทรทัศน์ ฯลฯ

2. ประเภทอุปกรณ์ (Hardware) ได้แก่ สิ่งที่เป็นตัวช่วยหรือตัวผ่านในการ ถ่ายทอดความรู้ เช่น เครื่องรับวิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียง ฯลฯ

3. ประเภทวิธีการ (Techniques and Method) ได้แก่ ประเภทที่เป็น แนวความคิด รูปแบบ ขั้นตอน ที่ไม่ใช้วัสดุหรืออุปกรณ์ แต่สามารถนำวัสดุหรืออุปกรณ์มาช่วย ได้ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป การจัดการเรียนแบบศูนย์การเรียน ฯลฯ

หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน มนตรี แยมกสิกร (2526 : 93) ได้กล่าวถึง กระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการวางแผนการใช้สื่อ ประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดความมุ่งหมาย

- 1.2 พิจารณาขั้นตอนการใช้อสื่อ เช่น ตอนนำเข้าสู่บทเรียน ตอนเร้าความสนใจ ตอนดำเนินการสอน ตอนสรุปบทเรียน ตอนประเมินผล ฯลฯ
- 1.3 วิเคราะห์ผู้เรียน เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล วัยของผู้เรียน และความสนใจ ฯลฯ
- 1.4 เลือกสื่อการเรียนการสอน เช่น เลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียน ฯลฯ
- 1.5 ศึกษาทดลองใช้อสื่อก่อนนำไปใช้สอนจริง
- 1.6 เตรียมผู้เรียน สถานที่ และอุปกรณ์
2. ขั้นตอนการใช้อสื่อ
 - 2.1 ชี้ให้เห็นจุดสำคัญหรือบอกจุดมุ่งหมายของการใช้อสื่อ
 - 2.2 การเสนอเนื้อหาต้องมีความเหมาะสม
3. ขั้นตอนประเมินผลการใช้อสื่อ
 - 3.1 ประเมินการวางแผนการใช้อสื่อว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่
 - 3.2 ประเมินกระบวนการใช้อสื่อว่ามีปัญหาอะไรบ้าง
 - 3.3 ประเมินผลที่ได้รับจากการใช้อสื่อว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไรเพียงใดหรือไม่

วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524 : 72) กล่าวว่า คลาρκ (Clark) และสตาร์ (Starr) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนว่า หมายถึงวิธีการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้อเทคนิคการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน ครูจะต้องรู้จักเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชา โดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

รุ่งทิวา จักรกร (2529 : 81) ให้นิยามความคิดว่า ไม่มีวิธีสอนแบบใดจะดีที่สุด วิธีสอนแต่ละวิธีจะเหมาะสมกับสภาพการณ์แต่ละอย่าง และได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน และหลักการสอนทั่วไป เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางการเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพการเรียน

1. วิธีสอนแบบอุปมาน เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ นิยาม ทฤษฎี หรือความจริง โดยทั่วไปก่อนแล้วจึงทำการพิสูจน์ทดลองให้เห็นจริง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น การสอนจากกฎเกณฑ์ไปหาคำอย่างหรือจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย
2. วิธีสอนแบบอุปมาน เป็นวิธีสอนซึ่งตรงข้ามกับวิธีสอนแบบอุปมาน หรืออาจ กล่าวได้ว่า เป็นการสอนจากตัวอย่าง ไปหากฎเกณฑ์ หรือจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม
3. วิธีสอนแบบบรรยาย เป็นการที่ครูใช้วิธีการบอกเล่า เป็นการให้เนื้อหา หรือประสบการณ์ทางอ้อม เป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการฟัง เป็นส่วนใหญ
4. วิธีสอนแบบอภิปราย เป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักฟัง รู้จักแสดง ความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ กว้างจากการฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. วิธีสอนแบบสาธิต เป็นการแสดงการกระทำ หรือแสดงผลให้ผู้เรียนดูตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดขึ้น เช่น แสดงขั้นตอนการปฏิบัติ แสดงการใช้ เครื่องมือ ฯลฯ
6. วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่าง ลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทตามที่ผู้เรียน คิดว่าควรจะเป็น และนำเอาการแสดงออกทั้งความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
7. วิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีสอนแบบแก้ปัญหา เป็นวิธีการที่ใช้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ เป็นวิธีที่ช่วยสร้างความคิดในการแก้ปัญหา ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ซึ่งเหมาะสำหรับนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่สังคมมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
8. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย การคิดสอบสวนหาความรู้ทั้งหมดด้วยตนเองจากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์
9. วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นการสอนที่ยึดหลักการทบทวนเป็นกลุ่ม และ การรายสัปดาห์เพื่อช่วยให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา

หลักการสอนทั่วไป

1. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักจิตวิทยา
2. สอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยตรง และได้ข้อมูลป้อนกลับ
3. สอนโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก
4. สอนจากสิ่งที่ย้ายไปหายาก จากรูปแบบไปหานามธรรม สอนจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว และสอนทีละขั้นตอน
5. สอนจากตัวอย่าง การทดลอง ไปหาการสรุปเป็นกฎเกณฑ์
6. ให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

สันต์ วรศิริ (ม.ป.ป. : 9) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหมาย 3 ประการ คือ หมายถึง

1. สถานการณ์การเรียนรู้ทั้งชุดที่ผู้เรียนทำด้วยความเต็มใจ เพราะการกระทำนั้นนำไปสู่เป้าหมาย
2. การแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในทันทีทันใด
3. การกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นหากพิจารณาแล้วจะแยกออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เน้นความสำคัญของผู้เรียน
- ส่วนที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนต้องปฏิบัติ เน้นความสำคัญที่ตัวผู้สอน แต่มีเป้าหมายเพื่อผู้เรียนเช่นเดียวกัน

กิจกรรมการเรียนการสอนนับว่ามีความสำคัญในการสอนเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอน

รุ่งทิวา จักร์กร (2529 : 190) ได้กล่าวว่า สิริวรรณ ศรีพหล ได้แบ่งประเภทกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 8 ประเภท คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสังเกต การอ่าน การเขียน การพูด การแสดง การปฏิบัติ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

แนวทางการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน

สันต์ วรศิริ (ม.ป.ป. : 9 - 10) ได้กล่าวถึงแนวทางการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ว่าต้อง เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้บรรลุจุดหมายตามความต้องการ
2. สนับสนุนการแก้ปัญหาและคิดวิเคราะห์
3. เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน
4. มีจำนวนกิจกรรมมากพออย่าง เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน
5. ช่วยให้เกิดการพัฒนาการทุกด้านและ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงาน เป็นกลุ่ม

และตามลำพัง

การสอนซ่อมเสริม

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 173) กล่าวว่า คลาร์ค (Clark) และสตาร์ (Starr) ได้กล่าวถึงการสอนซ่อมเสริมว่าเป็นการสอนสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ของการเรียน ตามระเบียบของการประเมินผล การเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนคนใดยังไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม าก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องสอนซ้ำหรือหาทางช่วยส่งเสริมเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถผ่านจุดประสงค์ในเวลาที่ไม่เสียกับเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนั้น รุ่งทิวา จักร์กร (2527 : 202) ยังได้กล่าวว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และ เสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน

หลักและวิธีการในการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องปฏิบัติ เพราะเป็นไปตามหลักการ และวิธีสอน ซึ่งครูจะต้องสอนนักเรียนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การสอนซ่อมเสริมนั้นมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. วินิจฉัยผู้เรียนก่อนการสอนซ่อมเสริม
2. กำหนดการสอนซ่อมเสริม
3. ติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

แนวทางในการจัดสอนซ่อมเสริม

1. ควรเป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการปฏิบัติ
2. ใช้สื่อการเรียนการสอนเข้าช่วยมากที่สุด
3. ควรให้มีฝึกทักษะ เป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่ม เพื่อให้ช่วยเหลือกัน
4. ใช้การยกย่องชมเชยและสร้างบรรยากาศการเรียนที่น่าสนใจ
5. จัดเป็นโครงการระยะสั้นและระยะยาว
6. จัดเป็นห้องเรียนพิเศษใช้เวลาเรียนปกติสอดแทรกการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนที่เรียนช้า หรืออาจใช้เวลาพิเศษเป็นบางโอกาส โดยการให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษนอกเหนือจากบุคคลอื่น ๆ

การนิเทศการสอนนั้นจะต้องช่วยส่งเสริม แนะนำหลักการและวิธีสอนให้กับครู และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน เช่นเดียวกันที่จะต้องให้การสนับสนุนแก่ครูในการสอน การสอนซ่อมเสริมนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การวัดและการประเมินผลการเรียน

การวัดและการประเมินผลการเรียนนั้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้ทราบพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และตัดสินผลการเรียนตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผล ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับที่ทำให้เราทราบถึงผลการสอนว่าบรรลุผลหรือไม่ พิศร ทองชื่น (2524 : 3) ได้กล่าวถึง

ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง การใช้เครื่องมือในการค้นหาหรือตรวจสอบ เพื่อต้องการทราบปริมาณหรือคุณภาพ และถ้าจะให้ดีต้องใช้เครื่องมือหลายอย่างและวัดหลายวิธี กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 166) กล่าวว่า การวัดผลคือการกำหนดหน่วยวัดให้กับปริมาณที่มีอยู่ โดยใช้เครื่องมือ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึงการใช้เครื่องมือเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนแล้วนำมากำหนดเป็นค่าตัวเลข ส่วนการประเมินผลการเรียนนั้น อีระ รุญเจริญ (2525 : 216) ให้ความหมายว่าการประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินในข้อมูลที่ได้จากการวัด รุ่งทิพจักรกร (2527 : 191) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการนำผลจากการทดสอบหรือการวัดมาตีค่าว่าคุณภาพเป็นอย่างไร และกล่าวว่าการประเมินผลประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 มาตรฐาน หรือเกณฑ์ เป็นจุดหลักในการตัดสินการเรียนการสอน ซึ่งจะได้อาจมาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการสอน มีการตั้งเกณฑ์ไว้เพื่อเป็นเป้าหมายในการวัดแต่ละครั้ง

ส่วนที่ 2 การตัดสิน ประกอบด้วยคำวินิจฉัย และคำสั่งสรุป ต้องอาศัยมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาเป็นแนวเทียบในการลงสรุป การประเมินผลมีลักษณะเป็นกระบวนการ ต้องมีความสัมพันธ์กัน ในการวัดแต่ละครั้ง จะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันไป กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 167) ได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินผลว่ามี 4 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดประสงค์เพื่อที่จะตรวจสอบความรู้พื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินการเรียนการสอน ผลของการประเมินสามารถนำไปกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้อยู่ในระดับที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ การประเมินผลก่อนเรียนมีประโยชน์ 2 ประการ คือ ตรวจสอบว่าจุดประสงค์ใดที่ผู้เรียนเรียนรู้แล้วให้ตัดออกไป และใช้เป็นพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผู้เรียน

2. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน จะกระทำในระหว่างการเรียนเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน มีบทบาทในการเสริมกำลังใจของผู้เรียนในแง่ที่ผู้เรียนสามารถรู้ความก้าวหน้าในการเรียน

3. การประเมินผลเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง มีความสัมพันธ์กับการประเมินผลในข้อ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสาเหตุแห่งความบกพร่อง และจะได้หาแนวทางในการแก้ไข มีประโยชน์ในการควบคุมทิศทางการสอนของครูให้ไปบนแนวทางที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละระยะ เช่น ปลายภาคเรียน ปลายปี เป็นต้น การประเมินชนิดนี้มีความจำเป็นที่จะต้องทำโดยสม่ำเสมอ และควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบในทันทีเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรมให้สู่เป้าหมายต่อไป

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารานุกรม ชวนวัน (2524 : 136 - 137) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ได้สรุปผลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ครูมีความคาดหวังในบทบาทเกี่ยวกับการควบคุมและการส่งเสริมการสอนของศึกษานิเทศก์ โดยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้ศึกษานิเทศก์สำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อวางโครงการนิเทศการศึกษา และช่วยเหลือแนะนำด้านการเรียนการสอนแก่โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนตามที่ขอร้องมา นอกจากนั้นแล้วยังเห็นด้วยที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอีกหลายเรื่อง เช่น จัดให้มีการอบรมสัมมนาครูเรื่องหลักสูตร จัดอบรมครูและผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีสอนและการบริหารโรงเรียน เป็นต้น

2. ครูมีความคาดหวังในบทบาทเกี่ยวกับการสนับสนุนงานวิชาการของศึกษานิเทศก์ โดยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้ศึกษานิเทศก์จัดให้มีการสาธิตการใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ นอกจากนั้นแล้วยังเห็นด้วยที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอีกหลายเรื่อง เช่น ให้บริการยืมสื่อการสอน จัดทำสื่อการเรียนไว้เป็นแบบอย่าง จัดนิทรรศการการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับ คือ

อันดับที่ 1 ควรให้ศึกษานิเทศก์ออกนิเทศให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน อย่างน้อย
ปีละ 1 ครั้ง

อันดับที่ 2 ควรให้ศึกษานิเทศก์จัดทําและให้บริการสื่อแก่ครู

อันดับที่ 3 ควรสาธิตการสอนให้เป็นแบบอย่างแก่ครู มีค่าใช้จ่ายแค่บอกหรือ
แนะนำแต่เพียงอย่างเดียว

อุดม นวลศรี (2524 : 89) ได้ทําการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของ
ครูที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครูประจำการของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้แยกปัญหาและความต้องการออกเป็น 3 ด้าน คือ
ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความเจริญก้าวหน้าของครู พบว่าครูมีความต้องการ
อยู่ในเกณฑ์สูงทั้ง 3 ด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านวิชาการ พบว่าครูที่มีวุฒิครู
กับครูที่ไม่มีวุฒิครูมีความต้องการแตกต่างกันและครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการ
แตกต่างจากครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ความต้องการด้านการเรียนการสอนพบว่า ครูที่
ไม่มีวุฒิครูมีความต้องการแตกต่างจากครูที่มีวุฒิครูและครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความ
ต้องการแตกต่างจากครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านความเจริญก้าวหน้าของครูนั้น
พบว่าครูที่ไม่มีวุฒิครูมีความต้องการไม่แตกต่างไปจากครูที่มีวุฒิครูและครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน มาลี คล้ายชม
(2525 : 94 - 105) ได้ทําการวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดอุดรธานี ได้สรุปปัญหาไว้ดังนี้

1. ปัญหาในการจัดดำเนินการนิเทศ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ อัตราส่วน
ของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศไม่สมดุลย์กัน หน่วยงานนิเทศออกนิเทศไม่ทั่วถึง และขาดการ
ประสานงาน

2. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารไม่คำนึงถึงความสามารถด้านวิชาการ
ในการพิจารณาความดีความชอบ ขาดแคลนอุปกรณ์ โรงเรียนไม่บริการสื่อ ผู้บริหารให้ความ
สนใจด้านการเรียนการสอนน้อยกว่าด้านอื่น

3. ปัญหาที่เกิดจากบุคลากรทางการนิเทศ ได้แก่ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แม้จะได้รับการนิเทศแล้ว ผู้นิเทศไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ครู ครูไม่มีโอกาสสังเกตการสอน ครูไม่มีทรัพยากรในการจัดทาสื่อ และครูขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูที่ดี

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลของการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการนิเทศ การศึกษาว่า ควรให้หน่วยงานนิเทศปฏิบัติดังนี้

1. ประสานงานกันเพื่อวางแผนการนิเทศ
2. จัดสัมมนาผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศทุกระดับ
3. สืบหาปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน แล้วจัดกิจกรรม ให้สนองความต้องการนั้น ๆ

4. จัดให้ครูได้รับความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษาเป็นครั้งคราว

ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 54 - 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษามีความต้องการช่วยเหลือเรื่องสื่อการเรียน การสอนสูงสุด รองลงไป คือ การใช้หลักสูตร ปัญหาชีวิตประจำวัน และการปฏิบัติงาน ปัญหาการบริการและสวัสดิการ การประเมินผลการศึกษาและกิจกรรมการเรียนการสอนตาม ลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการแล้วพบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณา จากค่าเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการมากกว่าครูที่สอน อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนทางด้านวุฒิการศึกษานั้น พบว่า ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา กับครูที่มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป มีความต้องการการช่วย เหลือไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำ มีความต้องการ การช่วยเหลือมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง

ชุม ศรีสุข (2523 : 124 - 126) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กิจกรรมการนิเทศ การศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด พบว่าโดยส่วนรวมแล้วศึกษานิเทศก์จัดกิจกรรมการนิเทศอยู่ านเกณฑ์น้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะการขาดแคลนงบประมาณ และศึกษานิเทศก์

มีการกิจกรรมเกี่ยวกับหน้าที่การงาน และได้สรุปการปฏิบัติกิจกรรมของศึกษานิเทศก์จังหวัดไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่ใช้กับครูเป็นกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการบรรยาย และกิจกรรมการสัมมนาทางวิชาการ
2. กิจกรรมที่ใช้กับครูเป็นรายบุคคล ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก 3 กิจกรรม ได้แก่ การสังเกตการสอน จัดให้ครูสอนตามวิธีใหม่ ๆ และการให้คำปรึกษากับครูภายหลังจากการสอน ซึ่ง 3 กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน

ลาदान เรือรินทร์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีการวางแผนการนิเทศการสอนตามแผนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการสอนคือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เทคนิควิธีการนิเทศที่ใช้ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมชี้แจงหรืออภิปราย การให้อ่านวารสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนโดยการสาธิตการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำ ปัญหาการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่คือ บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจการนิเทศการสอน ขาดงบประมาณ วัสดุและเครื่องมือ ขาดการประเมินผลที่ต่อเนื่อง ครูไม่นำข้อมูลกลับไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน

พัชรารักษ์ จิตรโค (2526 : 77 - 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อ ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และผู้บริหารโรงเรียน ได้สรุป ผลของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่ามีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลางทั้งผู้บริหารและครู ที่มีปัญหามาก 2 เรื่อง คือ การใช้สมุดประจำชั้นและความ เข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอด
2. เรื่องวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเชื่อว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ดีพอสมควร
3. เรื่องสื่อการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน
4. เรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครูมีปัญหามากกว่าผู้บริหาร ผู้วิจัยให้เหตุผลว่า ครูเป็นผู้ปฏิบัติจริงในการประเมินผลการ เรียนจึงมีปัญหามากกว่าผู้บริหารซึ่ง ไม่ได้ทำการประเมินผล แต่ทำหน้าที่บริหารเป็นส่วนใหญ่

พิทาลงกรณ์ พิลาศเอมอร (2523 : 49 - 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหาร งานวิชาการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนการใช้หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรยังทำได้น้อย การเตรียมการสอนและการบันทึกการสอน ทำได้ไม่เป็นปัจจุบัน การสอนซ่อมเสริมไม่ค่อยได้จัดทำ วัสดุ อุปกรณ์ขาดแคลนและไม่เหมาะสม กับจุดประสงค์การเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนสามารถทำได้ดีพอสมควร

ทองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2526 : 75 - 76) ได้ศึกษาวิจัยสภาพการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ได้สรุปปัญหาอุปสรรคและความต้องการช่วยเหลือ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. ปัญหาการเรียนการสอน พบว่าครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอนได้ครบถ้วน ครูและนักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ แผนการสอนแนะนำกิจกรรมมากเกินไป และแนะนำกิจกรรมไว้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูไม่ถนัดสอนบางกลุ่มวิชา เนื้อหาในหนังสือแบบเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร

2. ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ พบว่าครูไม่สามารถจัดหามาและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ได้ครบถ้วน ไม่มีเวลาในการจัดหามาและจัดหา ขาดงบประมาณและมีมือการทำงาน

3. ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่าครูไม่สามารถวัดและประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตรได้ครบถ้วน ครูขาดเครื่องมือการวัดผลที่มีคุณภาพ

ประสงค์ พิมพ์ (2529 : 50 : 51) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัญหาการผลิตสื่อ พบว่าครูมีภารกิจมาก ไม่มีเวลาผลิตสื่อ ขาดงบประมาณ ขาดทักษะและประสบการณ์ในการผลิต

2. ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าครูไม่มีเวลาเตรียมสื่อ นักเรียนบางชั้นเรียนมีจำนวนมากเกินไป และหาสื่อที่ตรงกับจุดประสงค์ได้ยาก

กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้คือ ให้ผู้บริหารแต่งตั้งครูให้มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ มีหน้าที่ผลิต บำรุงรักษา และช่วยเหลือแนะนำวิธีการผลิตสื่อการสอนให้กับครู เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2530 : 98 - 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบเสนอการจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า ในระดับประถมศึกษา พบว่ารูปแบบการสอนซ่อมเสริมที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ครูทำการสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ความเมตตาสงสาร ความต้องการลดอัตราการซ้ำชั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. กระบวนการสอนซ่อมเสริม 5 ชั้น คือ การสำรวจปัญหาของนักเรียน
เตรียมการสอน คำเน้นการสอน ประเมินผลการสอน ทบทวนสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้
ไปแล้ว

3. ด้านผลการสอน ความภาคภูมิใจและความสุขของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงขึ้น ช่วยลดอัตราการซ้ำชั้น คุณภาพของนักเรียนสูงขึ้น

วินัย คงท่วง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
การปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง
ผลการวิจัยที่นำมาใช้พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน มีดังนี้ คือ การขาด
ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร การขาดเอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ
พอ ไม่มีสถานที่จัดห้องสมุด การขาดความเข้าใจงานนิเทศการศึกษาภายใน

กฤษสิริ วนะภุคิ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครู
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ผลการศึกษาวิจัยที่
นำมาใช้มีดังนี้

1. ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ใน
ระดับมาก ในด้านหลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การจัดอันดับความต้องการการนิเทศ เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย
 - 2.1 ด้านหลักสูตร ครูต้องการได้รับการนิเทศเรื่องการปรับปรุง และการใช้
แผนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
 - 2.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องการได้รับการนิเทศเรื่อง การจัด
กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักการตัดสินใจ
 - 2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูต้องการได้รับการนิเทศเรื่อง แหล่งบริการ
สื่อการเรียนการสอนและต้องการสื่อที่มีคุณภาพ

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล ครูต้องการได้รับการนิเทศเรื่อง การสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมกับกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

ชาลี พึ่งแสงสี (2528 : 85 - 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระบบการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. ศึกษานิเทศก์จังหวัดทำหน้าที่บริการเอกสารหลักสูตร และสื่อการสอนเพิ่มเติม ติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการประชุม สัมมนา

2. ระดับอำเภอ ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ได้รับความรู้ในเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษามาแล้ว ผู้บริหารการศึกษาจะควบคุมคุณภาพ และศึกษานิเทศก์จะบริการ การใช้หลักสูตรโดยการแจกเอกสาร

3. ระดับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่บริการเอกสารหลักสูตร และ สื่อการสอนแก่ครู

4. ปัญหาและอุปสรรคภายในระบบการใช้หลักสูตร ได้แก่ ขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร และขาดเอกสารประกอบหลักสูตร การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของ ศึกษานิเทศก์อำเภอไม่สม่ำเสมอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่เข้าใจหลักสูตรและ การใช้หลักสูตรและไม่ศึกษาเอกสารหลักสูตร

ดวงคำ อรุณคำ (2525 : 62 - 65) ได้ศึกษาเรื่องความสอดคล้องระหว่าง สมรรถภาพครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย กับสมรรถภาพที่คาดหวังตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย รับรู้ตนเองว่ามีคุณลักษณะ และ ทักษะที่ดีต่อและ เพียงพอแก่การสอนในระดับชั้นประถมศึกษา

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ยอมรับตนเองว่า ยังไม่มีความรู้และทักษะ เพียงพอที่จะสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ปราโมทย์ ศรีสมบัติ (2530 : 80 - 83) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และมีอุปสรรค
ในการปฏิบัติงานคือ ครูขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพ ควรได้มีการฝึกอบรมครู เพื่อให้ความรู้
ความเข้าใจเรื่องการสร้างเครื่องมือการวัดผลที่มีคุณภาพ

2. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ครูไม่เข้าใจหลักสูตร
ครูไม่ค่อยได้ศึกษาหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนตามแนวทาง
ที่หลักสูตรต้องการ ขาดเครื่องมือการวัดผลที่มีคุณภาพ ขาดห้องสมุด ผู้บริหารปฏิบัติงาน
นี้เทศน้อย

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2532 : 268 - 270) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง
การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตร ความหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ได้สรุปผลการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรของครู และการนิเทศ ดังนี้

1. การบริการหลักสูตร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ
บริการหลักสูตร และอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนได้ครบถ้วน

2. การสอน การจัดการเรียนการสอนส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ
และครูยังเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

3. ผลการใช้หลักสูตร พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน
ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนยังไม่มีความสามารถในการอ่าน เขียน พูด และคิด
คำนวณ ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สุขศึกษา และการอาชีพ รวมทั้งไม่มีความ
สามารถในการตัดสินใจ คิด และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

4. การวัดและประเมินผล มีระบบการประเมินผลที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกา
สพัฒนาตนเองได้บ้าง แต่พบว่าครูยังใช้เทคนิคการวัดผลไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. สมรรถภาพของครู พบว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน
ตามหลักสูตร แต่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนและจุดหมาย
ของหลักสูตรได้

6. การนิเทศ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจ
หลักสูตรและการใช้หลักสูตร แต่จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารและผู้นิเทศบางท่าน
ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และให้การนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตรได้

สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศ
การสอนแตกต่างกัน
2. ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการ
การนิเทศการสอนแตกต่างกัน *10m 3,000 P-test*
7,000 1,000
7,000 1,000
7,000 1,000

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษา ความต้องการในการนิเทศการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้ดำเนินการ
ศึกษาวิจัย ตามขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและการศึกษากลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดการเกี่ยวกับข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ข้าราชการครูสายผู้สอนที่ปฏิบัติงานสอน
อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน
4,410 คน ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียน จำนวน 446 โรงเรียน แบ่งเป็น 4 ขนาด
มีประชากรดังต่อไปนี้

โรงเรียนขนาดเล็กมาก	จำนวน	810 คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	2,495 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	790 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	315 คน

กลุ่มตัวอย่าง คิดคํานวณจํานวนโรงเรียนและจํานวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จํานวน 211 โรงเรียน นํามาแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน ในอำเภอต่าง ๆ 10 อำเภอ แล้วนํามาลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายให้ได้รายชื่อโรงเรียนเท่ากับจํานวนโรงเรียนตามที่ได้แบ่งชั้นไว้ในแต่ละอำเภอ คิดจํานวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 4,410 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จํานวน 374 คน แล้วนํามาแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน ในอำเภอต่าง ๆ 10 อำเภอ ตามรายชื่อโรงเรียนที่ลุ่มแบบอย่างง่ายไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจํานวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจํานวนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จํานวนโรงเรียน	จํานวนครู	จํานวนโรงเรียน	จํานวนครู
โรงเรียนขนาดเล็กมาก	137	810	64	69
โรงเรียนขนาดเล็ก	263	2,495	124	211
โรงเรียนขนาดกลาง	40	790	19	67
โรงเรียนขนาดคําหญ่	6	315	4	27
รวม	446	4,410	211	374

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการสอน และความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามความต้องการ 2 เรื่อง

2.1 ถามความต้องการการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีคำถามจำนวน 58 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนค่านี้ไว้ดังนี้

ระดับความต้องการมากที่สุด	ให้ค่านี้นักสมมติ 5 คะแนน
ระดับความต้องการมาก	ให้ค่านี้นักสมมติ 4 คะแนน
ระดับความต้องการปานกลาง	ให้ค่านี้นักสมมติ 3 คะแนน
ระดับความต้องการน้อย	ให้ค่านี้นักสมมติ 2 คะแนน
ระดับความต้องการน้อยที่สุด	ให้ค่านี้นักสมมติ 1 คะแนน

2.2 ถามความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน ตามข้อ 2.1 เพื่อต้องการทราบว่า ในการนิเทศการสอนแต่ละด้านนั้นครูมีความต้องการนิเทศด้วยกิจกรรมใด โดยให้จัดลำดับรูปแบบกิจกรรมที่ต้องการด้วยการใส่หมายเลข หมายเลข 1 หมายถึง มีความต้องการเป็นลำดับที่ 1 หมายเลข 2 หมายถึง มีความต้องการเป็นลำดับที่ 2 หมายเลข 3 หมายถึง มีความต้องการเป็นลำดับที่ 3 ให้จัดลำดับรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนเพียงด้านละ 3 ลำดับ ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนไว้ 11 รูปแบบ คือ การสาธิตการสอน การฝึกอบรม การสังเกตการสอน วนชั้นเรียน การให้คำปรึกษา การเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน การศึกษาจากตำราหรือเอกสาร การสนทนาทางวิชาการ การศึกษานอกสถานที่ การบรรยาย การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์โดยเสรี เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการนิเทศ การสอน และความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัด และประเมินผลการเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง เครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศ การสอน ศึกษาแบบการวัดของลิเคิร์ต (Likert - Type Rating Scale)
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและความต้องการของครูโรงเรียน ประถมศึกษา 2 เรื่อง คือ
 - 2.1 ความต้องการในการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้าน สื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัด และประเมินผลการเรียน
 - 2.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนทั้ง 4 ด้าน โดยเสนอ รูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนไว้ 11 รูปแบบ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมบูรณ์ ของเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน คือ
 1. รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ อาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2. อาจารย์สาอังกด์ สีหาพงศ์ นักวิชาการกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
 3. อาจารย์ปัญญา แก้วกัญญา ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ

4. อาจารย์อานวย อากรณี หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

5. อาจารย์สมชาย เจริญศิริสุทธิกุล อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านท่าพระยาจักร
สำนักงานการประมศึกษาอำเภออู่ทอง สำนักงานการประมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนประมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 60 คน แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการแจกแจง
ค่า ที่ (t - distribution) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกเกิน 1.75 ทุกข้อ
ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในเกณฑ์ดี และนำไปหาค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 สามารถนำไปใช้
เก็บข้อมูลได้

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ไปยังสำนักงานการประมศึกษาอำเภอในจังหวัด
สุพรรณบุรี รวม 10 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า อำเภอ
ศรีประจันต์ อำเภอสามชูก อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ
อำเภอคอนเจดีย์ อำเภออู่ทอง อำเภอสองพี่น้อง โดยการทบทวนหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
การวิจัยต่อผู้อำนวยการการประมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้เข้าพบหัวหน้าการประม
ศึกษาอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้อำนวยความสะดวกในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยอาศัยหนังสือที่สำนักงานการประมศึกษาจังหวัดแจ้ง ไปยังสำนักงาน
การประมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประมศึกษาอำเภอได้ให้ความอนุเคราะห์แจก
แบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 โรงเรียน ตามรายชื่อ
โรงเรียนที่สุ่มได้ ให้ครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามจำนวนที่ได้แบ่งชั้นไว้
โรงเรียนรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนไปยังสำนักงานการประมศึกษาอำเภอ ผู้วิจัยไปเก็บ
รวบรวมแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ด้วยตนเอง

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 364 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 374 ฉบับ มาตรวจความสมบูรณ์ถูกต้อง ปรากฏว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.31 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์	คิดเป็นร้อยละ
โรงเรียนขนาดเล็กมาก	69	57	82.60
โรงเรียนขนาดเล็ก	211	198	93.83
โรงเรียนขนาดกลาง	67	67	100
โรงเรียนขนาดใหญ่	27	27	100
รวม	374	349	93.31

จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล 349 ฉบับ นี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 ฉบับ วุฒิปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 221 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามค่าน้ำหนักสมมติที่กำหนดดังต่อไปนี้
มีความต้องการมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความต้องการมาก	ให้	4	คะแนน
มีความต้องการปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความต้องการน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความต้องการน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับที่ของความต้องการในการนิเทศการสอนของครูเป็นรายข้อคำถาม และรายด้านการนิเทศการสอน โดยการประเมินค่าระดับความต้องการ การนิเทศการสอนใช้ตามแนวทางของ เบสท์ (Best, 1970 : 178)

1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความต้องการมาก
4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอนโดยส่วนรวมทุกด้าน และแยกเป็นรายด้านการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน จำนวนตามวิธีการศึกษา t - test เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้าน และแยกเป็นรายด้าน จำนวนตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA)

3. หาค่าร้อยละ เป็นรายรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความต้องการไว้ในแบบสอบถาม โดยนำเสนอเฉพาะลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 เท่านั้น

4. จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน แยกเป็นรายด้าน การนิเทศการสอน 4 ด้าน ตามข้อ 2 คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
5. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดตอนที่ 3 ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ แต่ได้สรุปข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในบทที่ 5
6. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ของศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ
 - 1.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยการทดสอบเป็นรายข้อตาม ใช้วิธีแจกแจง ที (t - distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)
 - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (โกวิท ประวาลพกษ์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2527 : 243)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2530 : 74)
 - 2.2 หาค่าร้อยละ
 - 2.3 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ใช้วิธีแจกแจงค่า ที (t - test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2530 : 95)

2.4 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง จึงนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยวิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls Method) (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 114)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผลการศึกษาวิจัย มีสัญลักษณ์ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน f - distribution
R	แทน	อันดับที่ความต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการในการนิเทศการสอน ดังต่อไปนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย อันดับที่ และระดับความต้องการในการนิเทศการสอนเป็นรายข้อความ และรายด้านการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

1.2 หาค่าเฉลี่ย อันดับที่ และระดับความต้องการในการนิเทศการสอนเป็นรายด้านการนิเทศการสอน ตามข้อ 1.1 จำนวนตามตัวแปรที่ศึกษา คือ วัตถุประสงค์ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอน จำนวนตามตัวแปรที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำนวนตามวัตถุประสงค์

2.2 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 3 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน แยกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการสรุปประเด็น ปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนไว้ในส่วนที่ 4

ตอนที่ 1 วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการการนิเทศการสอน

1.1 หาค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ และระดับความต้องการการนิเทศการสอน เป็นรายข้อคำถาม และรายด้านการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	X	S.D.	R
14.	การพัฒนาหลักสูตรและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา	3.94	.03	8
15.	การประเมินผลการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียน	3.93	.03	9
	รวม	3.95	.03	-

จากตาราง 3 พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรโดยรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนสูงสุดในเรื่อง การใช้เอกสารหลักสูตร และต่ำสุดในเรื่อง การให้ชุมชนและท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริม การใช้หลักสูตร

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	R
1.	การทำความเข้าใจความสำคัญและคุณค่าของสื่อที่มีต่อการเรียนการสอน	4.02	.04	3
2.	ประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน	3.96	.04	6
3.	การวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.81	.04	12
4.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวิธีสอน	3.91	.04	9
5.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา	4.03	.04	2
6.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักทางจิตวิทยา เช่น ความสนใจ วัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ	3.97	.04	5
7.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นตอนของการสอน	3.96	.04	6
8.	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนและการประเมินผล	3.99	.04	4
9.	การผลิตและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	4.12	.04	1
10.	การผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่เหลือใช้	3.93	.04	8
11.	วิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ตามธรรมชาติรอบ ๆ ตัวนักเรียน	3.89	.04	10
12.	การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.88	.04	11

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	R
13.	การเก็บและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	3.76	.04	14
14.	การตรวจสอบคุณภาพของสื่อและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	3.77	.04	13
	รวม	3.93	.03	-

จากตาราง 4 พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนสูงสุดในเรื่อง การผลิตและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และต่ำสุดในเรื่อง การเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	R
1.	หลักการสอนทั่วไปตามแนวทางของหลักสูตร	3.70	.03	17
2.	การจัดระบบการสอน	3.79	.04	16
3.	การจัดชั้นตอนของการสอนและการดำเนินการสอนตามชั้นตอน	3.80	.04	15
4.	วิธีสอนโดยอาศัยหลักทางจิตวิทยา	3.83	.04	12
5.	การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน	3.85	.04	10
6.	การสอนให้สอดคล้องกันระหว่างจุดประสงค์ของการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมและการประเมินผล	4.03	.04	6
7.	วิธีสอนให้ผู้เรียนมีทักษะทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	3.95	.04	8
8.	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.04	.03	5
9.	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา	4.13	.04	2
10.	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล	4.16	.04	1
11.	วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.03	.40	6
12.	วิธีสอนให้สัมพันธ์กันระหว่างภาคความรู้และภาคปฏิบัติ	4.05	.03	4
13.	หลักและวิธีการสอนซ่อมเสริม	3.84	.04	11
14.	วิธีสอนแบบใหม่ ๆ	4.11	.04	3
15.	การวางแผนการสอนและการบันทึกการสอนที่มีคุณภาพ	3.92	.04	9

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	R
16.	การจัดกิจกรรมเสริมการเรียน	3.82	.04	13
17.	การประเมินผลการสอนด้วยตนเอง	3.82	.04	13
รวม		3.93	.03	-

จากตาราง 5 พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนสูงสุดในเรื่อง วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล และต่ำสุดในเรื่อง หลักการสอนทั่วไปตามแนวทางของหลักสูตร

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยรายข้อ ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ข้อที่	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	R
1.	การทำความเข้าใจความสำคัญ จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางของหลักสูตร	3.79	.04	7
2.	จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและภายหลังการเรียน	3.79	.04	7
3.	การแปรความหมายจากการวัดมาเป็นการประเมินผล	3.61	.04	12
4.	วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน	3.92	.04	4
5.	การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.89	.04	5
6.	การใช้เทคนิคเพื่อวัดคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น วัดเจตคติ วัดลักษณะนิสัย วัดพฤติกรรม ฯลฯ	3.84	.04	6
7.	การวัดและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	3.74	.04	9
8.	การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ	4.01	.04	2
9.	การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานและการจัดทำคลังข้อสอบ	4.10	.04	1
10.	การจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลทุกประเภท เช่น สมุด ป.02 แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ ฯลฯ	4.00	.04	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	R
11.	การหาค่าทางสถิติเบื้องต้นจากข้อมูลที่ได้จากการวัดผล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เช่น คะแนนเฉลี่ย คะแนนที่ ความเข้มแข็งแบบมาตรฐาน ฯลฯ	3.65	.05	10
12.	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวัดและประเมินผล ด้วยตนเอง	3.63	.04	11
	รวม	3.83	.03	-

จากตาราง 6 พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนโดยรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนสูงสุดในเรื่อง การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานและการจัดทำคลังข้อสอบ และต่ำสุดในเรื่อง การแปลความหมายจากการวัดมาเป็นการประเมินผล

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ของความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน
(N = 349)

การนิเทศการสอน	\bar{X}	S.D.	R
ด้านหลักสูตร	3.95	.03	1
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.93	.03	2
ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	.03	2
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.83	.03	4
รวม	3.92	.03	-

จากตาราง 7 พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.2 หาค่าเฉลี่ย ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและแยกเป็นรายด้านการนิเทศการสอน จำนวนตามวุฒิการศึกษา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอนของครู จำนวนตามวุฒิการศึกษา
ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 128) วุฒิกศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (N = 221)

การนิเทศการสอน	วุฒิการศึกษา	\bar{X}	S.D.	R
ด้านหลักสูตร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.96	.48	1
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.95	.56	1
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.89	.53	3
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.95	.58	1
ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.91	.47	2
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.95	.51	1
ด้านการวัดและประเมินผล การเรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.77	.50	4
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.86	.59	4
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.89	.42	-
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.93	.50	-

จากตาราง 8 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านการนิเทศทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน ตามลำดับ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 และรองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน
จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

2.1 เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้านและแยกเป็น
รายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้านและแยกเป็น
รายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การนิเทศการสอน	วุฒิการศึกษา	\bar{X}	S.D.	t
ด้านหลักสูตร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.96	0.48	0.21
	ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	3.95	0.56	
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.89	0.53	-0.03
	ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	3.95	0.58	
ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.91	0.47	-0.82
	ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	3.95	0.51	
ด้านการวัดและประเมินผล การเรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.77	0.50	-1.54
	ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	3.86	0.59	
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.89	0.42	-0.88
	ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	3.93	0.50	

จากตาราง 9 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษา
ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน
ไม่แตกต่างกัน

1.3 วิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการการนิเทศการสอนของครูโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำนวนตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ลำดับที่ ความต้องการการนิเทศการสอน จำนวนตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กมาก (N = 57) โรงเรียนขนาดเล็ก (N = 198) โรงเรียนขนาดกลาง (N = 67) โรงเรียนขนาดใหญ่ (N = 27)

ขนาดของโรงเรียน	การนิเทศการสอน	\bar{X}	S.D.	R
ขนาดเล็กมาก	ด้านหลักสูตร	3.95	.54	1
	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.89	.57	2
	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม			
	การเรียนการสอน	3.95	.55	1
	ด้านการวัดและประเมินผล			
	การเรียน	3.83	.63	3
	รวม	3.91	.50	-
ขนาดเล็ก	ด้านหลักสูตร	3.95	.50	2
	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.96	.52	1
	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม			
	การเรียนการสอน	3.95	.46	2
	ด้านการวัดและประเมินผล			
	การเรียน	3.85	.53	4
	รวม	3.93	.43	-

ตาราง 10 (ต่อ)

ขนาดของโรงเรียน	การนี้เทศการสอน	\bar{X}	S.D.	R
ขนาดกลาง	ด้านหลักสูตร	4.04	.51	1
	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.96	.56	2
	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม			
	การเรียนการสอน	3.93	.47	3
	ด้านการวัดและประเมินผล			
	การเรียน	3.84	.54	4
	รวม	3.95	.54	-
ขนาดใหญ่	ด้านหลักสูตร	3.69	.74	2
	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.67	.76	3
	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม			
	การเรียนการสอน	3.82	.65	1
	ด้านการวัดและประเมินผล			
	การเรียน	3.65	.69	4
	รวม	3.72	.69	-

จากตาราง 9 พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก
 โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอน โดยรวม
 และรายด้านการนิเทศการสอนทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก
 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล
 การเรียน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียน
 การสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตร และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง
 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียน
 การสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน
 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

2.2 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การนิเทศการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df.	SS.	MS.	F
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	2.38	.79	2.79*
	ภายในกลุ่ม	345	98.10	.28	
	รวม	348	100.48	-	
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.20	.73	2.30
	ภายในกลุ่ม	345	109.66	.31	
	รวม	348	111.86	-	
ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	.38	.12	0.51
	ภายในกลุ่ม	345	86.26	.25	
	รวม	348	111.94	-	
ด้านการวัดและประเมินผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	.96	.32	1.00
	ภายในกลุ่ม	345	110.98	.32	
	รวม	348	111.94	-	

ตาราง 11 (ต่อ)

การนิเทศการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df.	SS.	MS.	F
	ระหว่างกลุ่ม	3	1.19	.39	1.77
รวมทุกด้าน	ภายในกลุ่ม	345	77.03	.22	
	รวม	348	78.22	-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร
เป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน		ขนาดใหญ่	ขนาดเล็กมาก	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง
	\bar{X}	3.69	3.95	3.95	4.04
ขนาดใหญ่	3.69	-	.26*	.26*	.35*
ขนาดเล็กมาก	3.95		-	-	.09
ขนาดเล็ก	3.95			-	.09
ขนาดกลาง	4.04				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครู
โรงเรียนประถมศึกษา (N = 349)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	40	11.6	145	41.5	109	31.2	10
การฝึกอบรม	90	25.7	40	11.6	28	8.0	35	10.0
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	8	2.3	11	3.2	35	10.0	33	9.5
การให้คำปรึกษา	13	3.7	18	5.2	19	5.4	35	10.0
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	8	2.3	4	1.1	69	19.8	10	2.9
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	12	3.4	20	5.7	12	3.4	22	6.3
การสนทนาทางวิชาการ	14	4.0	8	2.3	19	5.4	88	25.2
การศึกษานอกสถานที่	10	2.9	8	2.3	10	2.9	7	2.0
การบรรยาย	10	2.9	4	1.1	10	2.9	12	3.4
การประชุมสัมมนา	101	28.9	12	3.4	16	4.6	54	15.5
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	43	12.3	79	22.6	22	6.3	43	12.3

จากตาราง 13 พบว่า ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน
ลำดับที่ 1 ในการนิเทศการสอนแต่ละด้าน ดังนี้คือ ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการ
รูปแบบกิจกรรมการประชุมสัมมนา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวิธีสอนและการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอน ด้านการ
วัดและประเมินผลการเรียน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสนทนาทางวิชาการ

ตาราง 14 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครู
โรงเรียนประถมศึกษา (N = 349)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	26	7.4	62	17.8	37	10.6	9	2.6
การฝึกอบรม	97	27.8	52	14.9	43	12.3	29	8.3
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	10	2.9	22	6.3	48	13.8	18	5.2
การให้คำปรึกษา	40	11.5	32	9.2	26	7.2	80	22.9
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	14	4.0	14	4.0	53	15.2	23	6.6
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	22	6.3	62	17.8	13	3.7	30	8.6
การสนทนาทางวิชาการ	20	5.7	10	2.9	16	4.6	62	17.8
การศึกษานอกสถานที่	8	2.3	16	4.6	21	6.0	4	1.1
การบรรยาย	7	2.0	13	3.7	43	12.3	22	6.3
การประชุมสัมมนา	62	17.8	18	5.2	24	6.9	36	10.3
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	43	12.3	48	13.6	25	7.2	36	10.3

จากตาราง 14 พบว่า ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน
ลำดับที่ 2 ในกิจกรรมนิเทศการสอนแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการรูปแบบ
กิจกรรมการฝึกอบรม ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิต
การสอน และการศึกษาจากตำราหรือเอกสาร ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน ด้านการวัด
และประเมินผลการเรียน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการให้คำปรึกษา

ตาราง 15 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครู
โรงเรียนประถมศึกษา (N = 349)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	28	8.0	45	12.9	23	6.6	14	4.0
การฝึกอบรม	42	12.0	24	6.9	23	6.6	24	6.9
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	12	3.4	25	7.2	85	24.4	20	5.7
การให้คำปรึกษา	94	26.9	38	10.9	30	8.6	60	17.2
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	21	6.0	13	3.7	32	9.2	15	4.3
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	33	9.5	46	13.2	21	6.0	28	8.0
การสนทนาทางวิชาการ	20	5.7	8	2.3	27	7.7	38	10.9
การศึกษานอกสถานที่	17	4.9	36	10.3	27	7.7	5	1.4
การบรรยาย	16	4.6	10	2.9	22	6.3	25	7.2
การประชุมสัมมนา	34	9.7	29	7.7	29	8.3	89	25.5
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	31	8.9	75	21.5	30	8.5	31	8.9

จากตาราง 15 พบว่า ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน
ลำดับที่ 3 ในการนิเทศการสอนแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ครูต้องการรูปแบบ
กิจกรรมการให้คำปรึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุม
เชิงปฏิบัติการ ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องการรูปแบบกิจกรรม
การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูต้องการรูปแบบ
กิจกรรมการประชุมสัมมนา

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอน และความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน จากแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 349 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 61.60 ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ออกความคิดเห็น และ เสนอแนะ เกี่ยวกับเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา และนิเทศการสอน สรุปได้ว่า ต้องการให้มีการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง จริงจัง สม่ำเสมอ และทั่วถึง ต้องการให้นิเทศโดยการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของครูเสียก่อน ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอน และส่งเสริมให้ครูได้ค้นปัญหาการเรียนการสอนด้วยตนเอง และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยต้องการให้ศึกษานิเทศก์ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นกันเอง การนิเทศการสอนไม่ควรเป็นการตรวจตราและจับผิด นอกจากนั้นแล้วยังต้องการให้ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตการจัดหาสื่อการเรียนการสอน สรุปได้ว่า ต้องการให้ทางราชการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ไว้บริการครูให้เพียงพอแก่ความต้องการ ต้องการให้มีการสาธิตการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ดูเป็นแบบอย่าง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม นอกจากนั้นแล้วครูยังมีความต้องการสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร และการสมอนที่มีการปรับปรุง พัฒนาอยู่เสมอ

ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นกับครู สรุปได้ว่า ต้องการให้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับวิธีสอน และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตการสอนให้ดู เป็นแบบอย่าง เพื่อจะได้ค้นคว้าความรู้และแบบอย่างที่ได้จากการสาธิตไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพการเรียน

การสอนของตนเอง นอกจากนั้นแล้ว ครูต้องการให้ผู้บริหารช่วยเหลือแนะนำครูแก้ปัญหา เรื่องการเรียนการสอนและ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูอีกด้วย

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่มีคุณภาพ สรุปได้ว่า ต้องการให้มีการฝึกอบรม การสร้างแบบทดสอบด้วยการช่วยเหลือ แนะนำเรื่องการจัดทำ คลังข้อสอบมาตรฐาน และครูมีความต้องการที่จะวัดและประเมินผลการเรียนเอง โดยอิสระ ต้องการให้มีการติดตามประเมินมาตรฐานของการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อครูจะได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรต้องการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านหลักสูตร
 - 1.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 1.3 ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศการสอนของครูโดยรวมทุกด้าน และแยกเป็นรายด้าน จำนวนความวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน ตามข้อ 1 จำนวนความวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,410 คน สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 446 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในอำเภอต่าง ๆ 10 อำเภอ กลุ่มตัวอย่างคิดจำนวนตามแนวทางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 374 คน สอนอยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยอาศัยการค้นคว้าจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยอยู่ภายใต้การควบคุมและให้คำปรึกษาของคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

แบบสอบถามตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
แบบสอบถามตอนที่ 2 ถามความต้องการ 2 เรื่อง คือ ความต้องการการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีคำถามจำนวน 58 ข้อ ซึ่งนำไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธีแจกแจงที (t - disdribution) ได้ค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 1.75 ทุกข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 แบบสอบถามอีกเรื่องหนึ่ง คือ ถามความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนในแต่ละด้านการนิเทศ 4 ด้าน ๆ ละ 3 รูปแบบกิจกรรม โดยหาค่าร้อยละเป็นรายกิจกรรม แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอน และความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน เพื่อประโยชน์ต่อการนิเทศการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และนำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ไปขอความอนุเคราะห์ร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ตามรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 โรงเรียน โดยขอให้แจกแบบสอบถามไปตามรายชื่อโรงเรียน พร้อมทั้งแนบหนังสือขอความร่วมมือ ช่วยเหลือจากผู้บริหารโรงเรียน และผู้ตอบแบบสอบถามขอให้ส่งแบบสอบถามคืนไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามไป 374 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืน

จำนวน 364 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.31

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการในการนิเทศการสอน แยกเป็นรายด้าน การนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่จำแนกตามตัวแปรและจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา คือ วัตถุประสงค์และขนาดของโรงเรียน โดยการหาคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดระดับคะแนนความต้องการในการนิเทศการสอนโดยใช้เกณฑ์ความแนวทางของเบสท์ (Best)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน

2.1 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน โดยใช้ $t - test$

2.2 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ด้วยวิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman Kules)

ตอนที่ 3 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน แยกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมสรุปความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการนิเทศการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของครูมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการนิเทศการสอน

1.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการการนิเทศการสอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความต้องการการนิเทศการสอน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.2.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.3 ครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความต้องการการนิเทศการสอน ดังต่อไปนี้

1.3.1 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.3.2 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศ

การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตรและด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.3.3 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

1.3.4 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน

2.1 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

2.1.1 ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.1.2 ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนรายด้านทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.2.1 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศ การสอนด้านหลักสูตรแตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียน การสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนของครูโรงเรียน ประถมศึกษา แยกเป็นรายด้าน

การจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการ รูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน เรียงลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 เรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอน และการศึกษาจากตำราหรือเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอน การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูมี ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสนทนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษา การประชุมสัมมนา

อภิปราย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมทุกด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลหลายประการ คือ สภาพการนิเทศ การศึกษาและการนิเทศการสอนที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพ ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่เป็นอยู่ในขณะนี้ยังไม่ใช่นิเทศที่แท้จริง เพราะไม่ได้ให้การช่วยเหลือ แนะนำ และช่วยครูแก้ปัญหาการเรียนการสอน แต่เป็นการวัดผลและตรวจตราเสียมากกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วจึงไม่สามารถทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ต้องการได้ สงัด อุทรานันท์ (2531 : 113) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการถึงขั้นการนิเทศการสอนได้ตามความต้องการของครู กรมวิชาการได้ทำการวิจัย เรื่องการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการใช้หลักสูตร ได้สรุปผลงานส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การศึกษาว่า ผู้บริหารการศึกษาหลายระดับนับตั้งแต่โรงเรียนเป็นต้นไป ขาดความสนใจที่จะสนับสนุนให้มีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน ศึกษาวิเคราะห์การนิเทศติดตาม ไม่สม่ำเสมอและปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย การนิเทศการสอนของกลุ่มโรงเรียน ขาดประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2532 : 280 - 281) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียนโดยรวมยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมการสอนของครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีนโยบายเร่งคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงพฤติกรรมการสอน ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นแล้วในด้านของการนิเทศการศึกษาของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ยังปฏิบัติไม่ได้ตามเป้าหมาย จะเห็นได้จาก แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2532 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีได้ตั้ง

เป้าหมายที่จะออกนิเทศโรงเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ แต่ไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และได้สรุปเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาว่า การดำเนินการนิเทศใหม่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ไม่ส่งผลไปถึงการเรียนการสอน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, 2531 : 166 - 167) นอกจากนั้นแล้วในขณะนี้ในช่วงเวลาของการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ทำช้อยู่เดิม มาใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มิได้เข้ารับการอบรม จึงทำให้ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 54 - 60) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการช่วยเหลือของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าครูมีความต้องการการช่วยเหลืออยู่ในเกณฑ์สูงทุกเรื่อง คือเรื่องการใช้หลักสูตร เรื่องสื่อการเรียนการสอน เรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการวัดและประเมินผล เรื่องปัญหาชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน เรื่องการบริการและสวัสดิการ นอกจากนั้นแล้ว อุดม นวลดี (2524 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมครูประจำการของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้แยกปัญหาและความต้องการออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความเจริญก้าวหน้าของครู พบว่า ครูมีความต้องการการส่งเสริมจากผู้บริหารการศึกษาอยู่ในเกณฑ์สูงทั้ง 3 ด้าน

1.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน สุมิตร คุณากร (2518 : 44) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นอุดมการณ์ของการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ปรัชญาหรือเป้าหมายของการจัดการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับตลอดจนความมุ่งหมายของการเรียนการสอนและมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องจัดให้กับผู้เรียน ดังนั้นก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรเป็นอย่างดี

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 3) ได้กล่าวถึงความคิดของไทเลอร์ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งชี้แนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษา ความสำเร็จของหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับตัวของหลักสูตรเองและผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหาร จะต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นแล้วอาจเกิดความล้มเหลวในการใช้หลักสูตรได้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น แม้ว่าจะมีการใช้มาแล้วเป็นเวลาประมาณ 13 ปี แต่ก็ยังมีครูอีกเป็นจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรอย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่าความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรเป็นรายข้อของการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ และความต้องการการช่วยเหลือแนะนำห้าลำดับแรกคือ การใช้และการจัดทำเอกสารหลักสูตร ขั้นตอนการใช้หลักสูตรให้บรรลุผล การทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้กับเป้าหมายของการจัดการประถมศึกษา ความสัมพันธ์ของจุดประสงค์การเรียนรู้กับวิธีสอน นอกจากนี้แล้วยังอาจเป็นเพราะขณะนี้ในช่วงเวลาของการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ดังได้กล่าวมาแล้ว และครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ ในเรื่องของปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับหลักสูตรนี้ วินัย คงพวง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับ ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตร ขาดเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร กรมวิชาการ (2530 : 53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตร พบว่า คู่มือครูและแผนการสอน เขียนความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนยังไม่สัมพันธ์กัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 58 - 60) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากพื้นที่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ครูมีความต้องการการช่วยเหลืออยู่ในเกณฑ์สูงทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความต้องการด้านหลักสูตรและด้านสื่อการเรียนการสอนมากกว่า

ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบริการและสวัสดิการ ด้านปัญหาชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นแล้ว กุญชรลี วนะภูติ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศ การสอนด้านหลักสูตรกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่าด้านอื่น

1.2 ความต้องการการนิเทศการสอนของครู อยู่ในระดับมาก รองลงมาจาก ด้านหลักสูตร ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมองเห็นว่าสื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนเท่า ๆ กัน และครูก็มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งให้ความสำคัญของจากด้านหลักสูตร โดยปกติผู้ที่เป็นครูนั้นจะต้องผ่าน การฝึกประสบการณ์ด้านวิธีสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอนมาจากสถาบันการศึกษามาแล้ว จึงนับได้ว่ามีความรู้ความสามารถทางด้านวิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนพอสมควร นอกจากนั้น แล้วยังได้รับการพัฒนาปรับปรุงด้านวิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่สังกัด จึงทำให้ ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนทั้งสองด้านนี้เป็นลำดับที่ 2 รองจากด้านหลักสูตร แม้กระนั้น ก็ตามครูก็ยังมีความต้องการการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้จากความต้องการ การนิเทศการสอนรายชื่อของด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และห้าลำดับแรกคือ ต้องการความช่วยเหลือแนะนำ เรื่องการผลิตและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ การใช้ สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะกับลักษณะของเนื้อหาวิชา การทำความเข้าใจความสำคัญและคุณค่า ของสื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน และการประเมินผล การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะกับหลักทางจิตวิทยา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูยังมีปัญหาที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับ เรื่องของการผลิต การใช้ และการจัดหา สื่อการเรียนการสอน แม้ว่าในปัจจุบันนี้โรงเรียนประถมศึกษาจะได้รับงบประมาณให้จัดหาสื่อ การเรียนการสอนทั้งที่เป็นวัสดุสำเร็จรูปตามหลักสูตร และวัสดุสิ้นเปลือง แต่ก็ยังไม่สนองความ ต้องการของครู ในเรื่องสื่อการเรียนการสอนนี้ กรมวิชา (2526 : 75 - 76) ได้ทำการ วิจัยเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของ

จังหวัดราชบุรี พบปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนว่า ครูไม่สามารถผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเพียงพอแก่ความต้องการได้ เพราะขาดงบประมาณและขาดความรู้ในการผลิตสื่อ นอกจากนั้นแล้ว ประสงค์ พินล (2529 : 50 - 51) ได้ศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ ขาดทักษะและประสบการณ์ในการผลิต และครูมีความต้องการให้ผู้บริหารจัดการครูให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตและจัดหาสื่อโดยเฉพาะ รวมทั้งทำหน้าที่ในการให้การช่วยเหลือแนะนำวิธีการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้กับครู ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 58 - 60) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ครูมีความต้องการการช่วยเหลือจากผู้นิเทศอยู่ในเกณฑ์สูงทุกด้าน และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ครูมีความต้องการการช่วยเหลือด้านหลักสูตรและด้านสื่อการเรียนการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ ส่วนด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนมากเป็นลำดับที่ 2 เช่นเดียวกัน นอกจากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ครูส่วนใหญ่อยู่โดยทั่วไปมักจะต้องได้รับการฝึกประสบการณ์การสอนมาแล้วจากสถาบันการศึกษาก่อนที่จะเข้ารับราชการเป็นผู้สอนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา แต่แม้กระนั้นก็ตามวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องมาจากการเปลี่ยนหลักสูตรและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายที่จะเร่งคุณภาพการศึกษาโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความต้องการการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับเรื่องวิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อและความต้องการรายชื่อ หัวลำดับแรกคือ วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา วิธีสอนแบบใหม่ ๆ วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กันระหว่างภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะเห็นได้ว่าความต้องการการช่วยเหลือรายช้อ หัวลำดับแรกนั้น เป็นวิธีสอนที่เป็นแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้ใช้มาแล้วประมาณ 13 ปี แต่จนถึงปัจจุบันก็พบว่ายังเป็นปัญหาสำหรับครู วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นี้ว่ามีความสำคัญที่จะทำให้เกิดหลักสูตรบรรลุผล ตามที่วางเอาไว้ รุ่งทิภา จักร์กร (2527 : 10) กล่าวว่า การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะบรรลุผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การสอนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนที่ผ่านมาพบว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดการเรียนรู้การสอนให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรเท่าที่ควร กองวิจัย การศึกษา กรมวิชาการ (2526 : 75 - 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่าครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอนได้ครบถ้วน แผนการสอนและเน้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ และไม่สามารถปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จากการวิจัยของกรมวิชาการ (2532 : 227) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เนื่องจากยังขาดการนิเทศการสอนเกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นอกจากนั้นแล้ว ดวงคำ อรุระคำ (2526 : 62 - 65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสอดคล้องระหว่างสมรรถภาพ ของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย กับสมรรถภาพที่คาดหวังตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด เชียงราย ยังไม่เพียงพอที่จะสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ ส่วนตัวครู เองนั้นยอมรับว่าตนเองมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ และทัศนคติเพียงพอ แต่ยังไม่มียสมรรถภาพ ด้านความรู้และทักษะ เพียงพอที่จะสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 จากเหตุผลดังที่ได้กล่าว มาแล้วจึงทำให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สัทธิยา ชานวัน (2524 : 136 - 137) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ ช่วยเหลือแนะนำด้านการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง

1.3 ความต้องการการนิเทศการสอนของครูที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนดีพอสมควรเมื่อเทียบกับการนิเทศการสอนอีก 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ ครอบคลุมเนื้อหา แต่อย่างไรก็ตามครูยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ จะเห็นได้จากความต้องการการนิเทศการสอนรายชื่อจากการวิจัยนี้ พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดอันดับแรก คือ การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานและการจัดสร้างคลังข้อสอบ การสร้างเครื่องมือการวัดผลที่มีคุณภาพ การจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลทุกประเภท วิธีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ นอกจากนั้นแล้ว กรมวิชาการ (2526 : 75 - 76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่าครูยังไม่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรได้ครบถ้วน และครูขาดเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนในเรื่องของการวัดและประเมินผลการเรียนนั้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการนิเทศการสอนด้านอื่น ๆ เพราะถ้าครูไม่สามารถที่จะประเมินผลให้ครบถ้วนได้ตามแนวทางของหลักสูตร ครูก็จะไม่ทราบว่า วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนที่ใช้อยู่มี สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ พิศทองชั้น (2524 : 3) ได้กล่าวว่า การวัดผลเป็นการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ ครูส่วนใหญ่มักจะมองเห็นว่า ขั้นตอนของการวัดและประเมินผลนั้น เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนการสอน ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย และเนื่องการครูอาจจะมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้เพื่อสมควรถู จะเห็นได้จากการวิจัยของ ลาดวน เรือนริน (2532 : 169) พบว่า สภาพการจัดนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดให้มีการประชุมชี้แจงเป็นประจำทุกเดือน และเรื่องที่โรงเรียนประชุมชี้แจงเป็นประจำคือ เรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน ดังนั้นจึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจดีพอสมควร ครูจึงมีความต้องการการนิเทศการสอนเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษสิริ วะนุกูติ (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย ความต้องการการนิเทศการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ได้จัดลำดับความต้องการการนิเทศการสอน 4 ด้านไว้ โดยพบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศ การสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นลำดับสุดท้าย

1.4 ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาคือว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและราย ด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ คือครูส่วนมากยัง ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในเรื่องของหลักสูตร เรื่องสื่อการเรียนการสอน เรื่องวิธี สอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน กรมวิชาการ (2532 : 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้พบว่าสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คือ ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจหลักสูตรดีพอ ครูไม่ค่อยได้ศึกษาหลักสูตรก่อนนำมาใช้ ทำให้ คุณภาพของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีนโยบาย ที่จะเร่งคุณภาพการศึกษาโดยวิธีกำกับ ติดตาม และนิเทศ ซึ่งเท่าที่ผ่านมานั้น การนิเทศการ ศึกษาและการนิเทศการสอน ยังขาดประสิทธิภาพ ประกอบกับระยะนี้เป็นช่วงเวลาของการปรับ ปรุงพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มาใช้หลักสูตรประถมศึกษานับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 และครูส่วนใหญ่ทุกวุฒิการศึกษายังไม่ได้เข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตร จึงทำให้ครู ทั้งสองวุฒิการศึกษา คือ วุฒิการศึกษาคือว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและ สูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนทุกขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก
 โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น พบว่ามีความต้องการการนิเทศการสอน
 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่
 คล้ายคลึงกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียน
 ขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่มองขาดความรู้ความเข้าใจ
 ในเรื่องหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัด
 และประเมินผลการเรียน หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 แม้ว่าจะได้ใช้มาแล้วเป็น
 เวลา 13 ปี แต่ครูก็ยังประสบกับปัญหาการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ จากผลการวิจัยของ ดวงคำ
 ชูระคำ (2526 : 62 - 65) พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดเชียงราย ยอมรับว่าตนเองยังขาดความรู้และทักษะที่จะสอนตามแนวทางของหลักสูตร
 ต้องการที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการนิเทศการสอน
 จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีความรู้และทักษะให้กับครูได้เป็นอย่างดี แม้ว่าครูที่สอนอยู่ใน
 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีปัจจัยไม่เหมือนกันหลายประการทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ
 สภาพพื้นที่และความร่วมมือสนับสนุนการใช้หลักสูตรจากชุมชน แต่จากผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา
 พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการสอน และมีสภาพการ
 นิเทศการสอนที่คล้ายกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ กรมวิชาการ (2532 : 280 -
 281) ได้สรุปผลการศึกษาริวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการนิเทศการสอนว่า
 ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนแบบเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการและยึดครูเป็นศูนย์กลาง
 ส่วนการนิเทศการสอนนั้นพบว่าผู้บริหารยังไม่สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
 และการสอนตามแนวทางของหลักสูตรได้ ศึกษาพิเศษกับปฏิบัติงานการนิเทศค่อนข้างน้อยและ
 ไม่สม่ำเสมอ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนทุกขนาดคือ โรงเรียน
 ขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่
 มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร และการสอนพอ ๆ กัน เพราะในสภาพปัจจุบันนี้ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามีมากขึ้น ครูทุกคนสามารถที่จะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงกันไม่ว่าจะมีวุฒิการศึกษาใด ๆ ก็ตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับนี้ได้ใช้มาเป็นเวลา 13 ปี ซึ่งนับว่าเป็นเวลานานพอที่จะสามารถทำให้ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แม้ว่าวุฒิการศึกษาของครูจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้อำนวยการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ เพราะผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงย่อมมีคุณลักษณะ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ก็ตาม แต่จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 112) พบว่าครูที่มีวุฒิศึกษานอนปริญญาตรีร้อยละ 85 มีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่องานการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุผล นอกจากนั้นแล้วในขณะนี้ในช่วงเวลาของการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ซึ่งยังมีมติให้มีการอบรมการใช้หลักสูตรให้กับครู ดังนั้นจึงทำให้ครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสองวุฒิ คือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 52 - 60) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการช่วยเหลือแนะนำของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีกับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการการช่วยเหลือแนะนำจากผู้นิเทศในเรื่องการใช้หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ปัญหาชีวิตประจำวัน การปฏิบัติงานและสวัสดิการ การประเมินผลการเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ส่วนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้านการนิเทศการสอน 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการสอนใกล้เคียงกัน เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ประกาศใช้มาแล้วเป็นเวลา 13 ปี ทำให้ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนไม่แตกต่างกัน เช่น เคยผ่านการอบรมเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผลการอบรมครูส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงอาจกล่าวได้ว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพและประสบการณ์ ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพอ ๆ กัน แม้ว่าจะสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใดก็ตาม โดยปกติแล้ว ขนาดของโรงเรียนนั้น ย่อมมีความแตกต่างหลายประการ เช่น ด้านบุคลากร งบประมาณ ระบบบริหาร สภาพทางภูมิศาสตร์ และชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้คำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าว จึงได้พยายามลดความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อให้คุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันมากนัก โดยการจัดสรรงบประมาณให้อย่างทั่วถึง เกลี่ยอัตราค่าจ้างให้เกิดความสมดุลย์ ส่งเสริมขวัญกำลังใจเพื่อให้ครูปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ วิทยาการความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในปัจจุบัน นับว่ามีความก้าวหน้าทันสมัย มีสื่อต่าง ๆ ที่ครูสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ สภาพการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดประสิทธิภาพ กรมวิชาการ (2532 : 281) ได้สรุปบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนว่า โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ไม่สามารถจัดการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะขาดงบประมาณ และผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการนิเทศของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศการสอน ศึกษานิเทศก์มีการติดตามผลการเรียนการสอน แต่ไม่สม่ำเสมอเพราะศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย และทำงานในด้านธุรการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัด และยังศึกษาพบว่าศึกษานิเทศก์บางคนยังขาดความรู้เรื่องของหลักสูตรอย่างแท้จริง ทำให้ครูไม่มั่นใจในตัวของศึกษานิเทศก์ และขาดความศรัทธา จากเหตุผลและสภาพปัญหา

การใช้หลักสูตรและการนิเทศการศึกษาดังกล่าวที่โรงเรียนทุกขนาดคือ โรงเรียนขนาดเล็ก มาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้ประสมมา มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงเป็นผลให้ความต้องการการนิเทศการสอนของครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 54 - 60) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากพื้นที่ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 6 เรื่อง คือ เรื่องหลักสูตร เรื่องสื่อการเรียนการสอน เรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการประเมินผลการศึกษา เรื่องปัญหาชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน เรื่องสวัสดิการและบริการ พบว่าครูมีความต้องการช่วยเหลืออยู่ในเกณฑ์สูงทุกเรื่อง และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการช่วยเหลือของครู ตามขนาดของโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการช่วยเหลือทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความต้องการช่วยเหลือมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ส่วนความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านหลักสูตรนั้น พบว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีความต้องการมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ประการแรก ในด้านบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนจำกัดทำหน้าที่สอนประจำชั้นและสอนทุกกลุ่มวิชา ทำให้ครูไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติงานวางแผน สนับสนุนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่สอนเองด้วยทำให้ไม่สามารถร่วมมือกันจัดวางแผนบริการการใช้หลักสูตรและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น มักจะมีจำนวนบุคลากรเพียงพอ มีครูพิเศษต่าง ๆ เพียงพอที่จะปฏิบัติงานนอกเหนือจากการเรียนการสอน สามารถแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน มีผู้รับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

สามารถกำกับ ติดตาม นิเทศ ส่งเสริมการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง
 ด้านงบประมาณ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้พยายามจัดสรร
 งบประมาณให้อย่างทั่วถึง ตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนเป็นหลักซึ่ง
 โรงเรียนจะนำมาใช้ตามระเบียบของทางราชการ เช่น ค่าวัสดุการศึกษา ค่าวัสดุประจำ
 สำนักงาน ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งมักจะไม่เป็นการเพียงพอ
 สำหรับที่จะใช้ในการพัฒนางานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น การพัฒนา
 บุคลากร การนิเทศการศึกษาและนิเทศการสอน การบริการหลักสูตร อันได้แก่การจัดทำ
 เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร การจัดหาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี
 ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดหาอาคารสถานที่และห้องเรียนที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการ
 เรียนการสอน ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้น โรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากมักตั้งอยู่ในเขต
 ชุมชนเมือง ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนทั้งในด้านงบประมาณและด้านการอำนวยความสะดวก
 ต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง กองทุนมูลนิธิต่าง ๆ จึงทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีความ
 ความสามารถในการใช้หลักสูตรและการดำเนินกิจการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่ง
 ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล กินดาร การสนับสนุนจากชุมชนมีค่อนข้างน้อย ชีตความ
 สามารถในการใช้หลักสูตรทำได้จำกัด ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักสูตรไป
 ใช้นานาประการ ชาลี พึ่งแสงสี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระบบการใช้
 หลักสูตรประถมศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 นครสวรรค์ พบว่าปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักสูตรได้แก่ การขาดงบประมาณที่จะใช้พัฒนา
 บุคลากร ขาดเอกสารหลักสูตร ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้ศึกษาหลักสูตร
 เมื่อนำหลักสูตรไปใช้จึงทำให้เกิดปัญหา จากความต้องการการนิเทศการสอนรายข้อด้านหลักสูตร
 จะพบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนเกี่ยวกับเรื่องการทำ ความเข้าใจหลักสูตร ขั้นตอน
 การใช้หลักสูตรให้บรรลุผล การจัดทำและการใช้เอกสารหลักสูตร การปรับแผนการสอนให้
 เหมาะสม และการประเมินผลการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว
 นี้ โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมักจะประสบมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการ

เรียนการสอนและการใช้หลักสูตรค่อนข้างจะพร้อมกว่า จึงทำให้ความต้องการการนิเทศการสอน ด้านหลักสูตรของครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียน ขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ อุดม นวลดี (2524 : 89) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อการ ดำเนินการส่งเสริมครูประจำการของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งปัญหาและความต้องการของครูออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านความเจริญก้าวหน้าของครู พบว่า ครูมีความ ต้องการอยู่ในเกณฑ์สูงทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูตามขนาดของ โรงเรียน พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาและความต้องการด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน แตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาและความต้องการมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน ขนาดใหญ่

จากการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครู ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อาจสรุปได้ว่า วุฒิการศึกษาของครูไม่เป็นตัวแปรทำให้ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวม และแยกเป็นรายด้านการนิเทศการสอนทุกด้านไม่แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียน ไม่เป็นตัวแปร ทำให้ความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียน การสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักสูตรเพียงด้านเดียวที่ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรทำให้ความ ต้องการการนิเทศการสอนของครู แตกต่างกัน กล่าวคือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง กับครูที่สอนอยู่ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรแตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการ การนิเทศการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

3. การจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

3.1 ด้านหลักสูตร ครูโรงเรียนประถมศึกษาต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุมสัมมนาเป็นลำดับที่ 1 การฝึกอบรมเป็นลำดับที่ 2 และการให้คำปรึกษาเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ใช้มาแล้วเป็นเวลา 13 ปี จนถึงปัจจุบันได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่โดยใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ซึ่งนับว่าเป็นเวลานานที่ได้ใช้หลักสูตรฉบับเดิมมา ดังนั้นครูส่วนใหญ่จึงประสบกับปัญหาการใช้หลักสูตรมากมาย กรมวิชาการ (2526 : 75 - 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตรพบว่า ครูมีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอนได้อย่างครบถ้วน ครูและนักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ กิจกรรมเสนอแนะไว้ในคู่มือครูและแผนการสอนไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรมีเนื้อหาหนักและยากเกินไป ปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้รับการแก้ไข อาจจะเป็นเนื่องมาจากการบริการหลักสูตรของโรงเรียน การติดตามนิเทศของศึกษานิเทศก์ และการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะขาดงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ดังนั้นครูจึงมีความต้องการที่จะให้มีการสัมมนาหลักสูตร เพื่อจะร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 38 - 50) กล่าวว่า การประชุมสัมมนาเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กับกลุ่มบุคคล เพื่อร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีบทบาทร่วมกันในการแก้ปัญหา ภายใต้อาการดูแลของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะนำแนวความคิดที่ได้จากการประชุมสัมมนา ไปพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ส่วนลำดับที่ 2 นั้น ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตร แม้ว่าจะได้ใช้มาแล้วเป็นเวลาถึง 13 ปีก็ตาม จากการวิจัยของ วินัย คงพ่วง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบสภาพปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร นอกจากนั้นแล้วประกอบกับในขณะที่มีการใช้หลักสูตรฉบับใหม่ พุทธศักราช 2533 ซึ่งครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 :

38 - 50) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการฝึกอบรมว่า เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ทาให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการอบรม ไปใช้ปฏิบัติงานการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระดับที่ 3 ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายในขณะที่ครูดำเนินการเรียน การสอนตามหลักสูตร ซึ่งปัญหาเหล่านั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะรายแตกต่างกับไปตามสภาพ การสอนของครูแต่ละคน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 38 - 50) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการให้คำปรึกษาว่า เป็นวิธีหนึ่งในการเสนอแนะให้กับครูที่มีปัญหาการเรียน การสอน ซึ่งแต่ละบุคคลจะพบกับปัญหาไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้นิเทศควรรักษาความสนใจปัญหาที่ เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล ควรมีเวลาให้กับครูในการเสนอแนะ เพราะถือว่าเป็นการช่วยเหลือ ทาให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน

3.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิต การสอนเป็นลำดับที่ 1 การสาธิตการสอนและการศึกษาจากตำราหรือเอกสารเป็นลำดับที่ 2 การประชุมปฏิบัติการเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องการเห็นแบบอย่างการใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอนที่ดี สามารถนำไปเป็นแบบอย่างประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม จาก ความต้องการรายชื่อด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าส่วนใหญ่ครูมีความต้องการเกี่ยวกับ การใช้ ธารผลิต การจัดหาสื่อ ชีพพจน์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 54 - 60) ได้พบว่า ครูมีความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนสูงสุด และปัญหาที่เกิดจากสื่อการเรียนการสอนนั้น กรมวิชาการ (2526 : 75 - 76) ได้ทาการวิจัยเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่าปัญหาและความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนคือ ครูขาดแคลน สื่อ ไม่สามารถจัดหาและจัดทาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร ได้ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของครู ซึ่งจะต้องอาศัยการนิเทศด้วยการสาธิตการใช้การผลิต เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้พบเห็นจากการสาธิตไปใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง จากนั้นเพื่อให้เกิด ทักษะในเรื่องการใช้ การผลิตสื่อการเรียนการสอน น่าจะต้องใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูได้ร่วมกันปฏิบัติการผลิตสื่อให้เป็นรูปแบบที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป ครูจึงต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นลำดับที่ 3

3.3 ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอนเป็นลำดับที่ 1 การเขียนเขียนและสังเกตการสอนเป็นลำดับที่ 2 และการสังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องการเห็นแบบอย่างการสอนที่ดี ถูกต้องเหมาะสมกับแนวทางของหลักสูตร การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรของครูเท่าที่ผ่านมาเห็นว่าครูยังมีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรซึ่งจะต้องเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา และใช้วิธีสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการสอน ครูยังเคยชินกับการใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ และใช้วิธีการสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงออกมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของครูเท่านั้น ซึ่งตัวครูเองก็ยอมรับว่า ยังมีความรู้ความสามารถและทักษะ ไม่เพียงพอต่อการสอนตามแนวทางของหลักสูตร จึงต้องการให้มีการสาธิตการสอนโดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือผู้เชี่ยวชาญ เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ การนิเทศการสอนที่ผ่านมาเน้นกิจกรรมการสาธิตการสอนไม่ค่อยได้จัดทำ สังค อุทรานันท์ (2531 : 53) พบว่า กิจกรรมการนิเทศการสอนส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้วิธีการบรรยาย และการฝึกอบรม เมื่อครูมีความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนและเกิดปัญหาขึ้น ครูจึงเกิดความไม่แน่ใจว่าวิธีการสอนของตนเองนั้นถูกต้องหรือไม่ จึงต้องการให้นิเทศด้วยการสาธิตการสอนเพื่อขยายประสบการณ์ของตนเองให้กว้างขึ้น และนำแบบอย่างที่ดีถูกต้องเหมาะสมไปใช้ นอกจากนั้นแล้ว ลาดวน เรือรินทร์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการนิเทศ โดยการเขียนชั้นเรียน การประชุมชี้แจง การอภิปราย การอ่านวารสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอนโดยการสาธิตไม่ได้จัดทำ จึงทำให้ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอนเป็นลำดับที่ 1 ส่วนลำดับที่ 2 นั้นครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการเขียนเขียนและสังเกตการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องการที่จะ เห็นแบบอย่างจากเพื่อนครูด้วยกันที่ยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้สอนดีเด่น ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ครูผู้สอนกลุ่มทักษะดีเด่น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ดีเด่น เพื่อจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและขยาย

ประสบการณ์ของตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จากสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและสามารถนำมาใช้ได้ และลำดับที่ 3 ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูต้องการที่จะปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร เมื่อมีการสังเกตการสอนแล้ว มีข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำมาพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ซึ่งการสังเกตการสอนในชั้นเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้จัดทำ เพราะโดยปกติแล้ว การยอมรับข้อบกพร่องของตนเองนั้นเป็นสิ่งดี แต่ก็เป็นการยากที่จะปฏิบัติ ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนการสังเกตการสอน ร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ มิเช่นนั้นแล้วจะไม่บังเกิดผลดีแต่ประการใดเลย การนิเทศการสอนโดยวิธีสังเกตการสอนในชั้นเรียนนั้น นับว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์มากในอันที่จะปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการของหลักสูตร

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูต้องการรูปแบบกิจกรรม การสนทนาทางวิชาการ เป็นลำดับที่ 1 การให้คำปรึกษาเป็นลำดับที่ 2 และการประชุม สัมมนาเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก การวัดและประเมินผลการเรียนในระดับชั้น ประถมศึกษา ไม่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากนักและครูผู้สอนจะต้องศึกษาระเบียบวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนให้เข้าใจอย่างละเอียด โรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผน เพื่อดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร ตามระเบียบ การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระบุว่า ให้เป็น หน้าที่ของโรงเรียนและครูผู้สอนที่จะต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน ให้บรรลุ จุดประสงค์ ดังนั้นครูจึงน่าจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนได้ดี พอสมควร จึงมีความต้องการให้นิเทศด้วยการสนทนาทางวิชาการก็นับว่าเป็นการเหมาะสม และได้ผลดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 38 - 50) ได้กล่าวว่า การสนทนาทางวิชาการเป็นกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมกับการนิเทศเป็น รายบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งจะทำได้บรรยากาศการนิเทศเป็นกันเอง เรียบง่ายและไม่เป็น ทางการ ผู้นิเทศสามารถสอดแทรกเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้ และผู้รับการนิเทศ ก็สามารถซักถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเฉพาะตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถนิเทศได้ทุกเวลา และโอกาส จึงนับว่าเป็นประโยชน์สำหรับครู ส่วนลำดับที่ 2 นั้น ครูต้องการรูปแบบกิจกรรม

การให้คำปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน ออกไป เช่น การสร้างเครื่องมือการวัดผล การจัดทำข้อทดสอบมาตรฐานและการจัดทำ คลังข้อสอบ การจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผล เป็นต้น ซึ่งการให้คำปรึกษาจะเป็น รูปแบบกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสม ลำดับที่ 3 ครูต้องการรูปแบบกิจกรรมการประชุม สัมมนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันเป็นส่วนใหญ่และไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ในเรื่องปัญหาการวัด และประเมินผลการเรียนนี้ กรมวิชาการ (2530 : 269) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัย สังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้พบปัญหาการวัดและ ประเมินผลการเรียนว่า ถึงแม้ว่าครูจะมีระบบการวัดผลที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีการพัฒนา ตนเองมากขึ้น แต่ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการวัดผลการเรียนให้ตรงกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องร่วมกันศึกษาเพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสม โดยอาศัยคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษามีความต้องการการนิเทศ การสอนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูมีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนให้บรรลุผลตาม หลักสูตร แต่เนื่องจากมีอุปสรรคและอุปสรรคหลายประการ เช่น ไม่ค่อยได้ศึกษาหลักสูตรและ วิธีการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ขาดการนิเทศ ติดตามผลการเรียนการสอน จากบุคลากรทางการนิเทศ อันได้แก่ ศึกษาธิการทุกระดับ เจ้าหน้าที่นิเทศจากกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลและจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สาเหตุที่ขาด

การนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ นั้น อาจเนื่องมาจากบุคลากรทางการนิเทศขาดความรู้ความเข้าใจ มีจำนวนไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำหน้าที่นิเทศแต่เพียงอย่างเดียว ต้องไปทำพันธกรการด้านอื่นมากเกินไป นอกจากนั้นแล้ว จากการศึกษาข้อมูลที่น่าสนใจมาประกอบการศึกษาวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารการศึกษาหลายระดับยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร จึงทำให้ขาดความสนใจที่จะนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษา จึงควรมีการส่งเสริมศักยภาพในการดำเนินงานทางด้านการศึกษา และการนิเทศการสอนให้สามารถสนองความต้องการการนิเทศการสอนของครูได้อย่างแท้จริง เช่น ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์และลดงานธุรการด้านอื่นให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาและนิเทศการสอนได้มากขึ้น ก่อนการนิเทศควรต้องศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเสียก่อน เพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์และสนองความต้องการการนิเทศของครูอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีหน้าที่นิเทศการสอน ไปประกอบการพิจารณาการจัดดำเนินการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสนองความต้องการของครูอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. การศึกษาบทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคาดหวังของครู เพื่อทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนนั้นควรมีบทบาทอย่างไร ในการนิเทศการสอนจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ บทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหารที่เป็นจริง กับบทบาทตามความคาดหวังของครู ว่าแตกต่างกันอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับบทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหารให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการนิเทศ อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปี 2532.

เอกสารหมายเลข 2/2532. อัดสำเนา

_____. สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป. 6 ระดับจังหวัด
ปีการศึกษา 2530. เอกสารหมายเลข 8/2531. อัดสำเนา.

_____. สำนักงาน. รายงานการสำรวจข้อมูลและสถิติทางการศึกษา ปีการศึกษา 2531.
เอกสารหมายเลข 17/2531. อัดสำเนา.

การประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, สำนักงาน. รายงานการวิจัยรูปแบบเสนอการจัด
สอนซ่อมเสริมนักเรียนเรียนช้าในระดับประถมศึกษา. ประจวบคีรีขันธ์ : หน่วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2523.

กาญจนา เกียรติประวีติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.

ภกวิฑ ประवालพดกษ และสมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์. การประเมินนักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

กฤษสิ วนะภูติ. ความต้องการการนิเทศการสอนแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

ขุม ศรีสุข. กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การนิเทศการศึกษายานโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

_____. สำนักงาน. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชวนการพิมพ์, 2528.

_____. สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับ
ก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2529.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยและประเมินผล
ประสิทธิผลของการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2527.
- _____. สำนักงาน. การพัฒนาระบบการนิเทศและติดตามผล. เอกสารประกอบการ
ประชุมสัมมนาหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัด. 5 - 10 พฤษภาคม, 2531.
อัครสาเนา.
- ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2520.
- ซาลี พิงแสงลี. การศึกษาระบบการใช้หลักสูตรของหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัครสาเนา.
- ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์. ความต้องการการช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัครสาเนา.
- ดวงคำ อรุณา. ความสอดคล้องระหว่างสมรรถภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
เชียงราย กับสมรรถภาพที่คาดหวังตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัครสาเนา.
- ถวิล วรรณประเก. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา เกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2523. อัครสาเนา.
- ธีระ รุญเจริญ. การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2525.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์,
2529.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ชี้ทางนักบริหาร. กรุงเทพฯ : เอส. เอ็ม. เอ็ม. จำกัด,
2524.

- บุญฤทธิ์ คงคาเพชร. การผลิตสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.
- ประกาศ แสงเพชร. "การจัดทำโครงการนิเทศ," ใน ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.
- ประสงค์ พิมพ์. การศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินทิพินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ปราโมทย์ ศรีสมบัติ. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ คามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน. ปรินทิพินท์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.
- พิตร ทองชั้น. หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ : หิระพัฒนา, 2524.
- พิชารภรณ์ จิตรโค. การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินทิพินท์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- มาลี คล้านชม. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- มนตรี แย้มกลีกร. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาภายในโรงเรียน. สงขลา : ม.ป.ท., 2526.
- รุ่งทิวา จักรกร. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2527.
- _____ . ประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : แผนกคาสอนฝ่ายเอกสารการพิมพ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ลาพอง บุญช่วย. การสอนเชิงระบบ. นนทบุรี : ชัยศิริการพิมพ์, 2524.
- ลาควาน เรือนรื่น. การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

ศึกษาพร, 2528.

วิจารณ์ วรุตบางกูร กาศงูณา ศรีภาทลินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล. การนิเทศการศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2519.

วินัย คงพ่วง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษากับการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินฤพานันท์ กศ.ม. สงขลา :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

วิจัยการศึกษา, กอง กรมวิชาการ. "สรุปรายงานการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการศึกษา

จังหวัดราชบุรี," สารพัฒนาหลักสูตร. 26(2) : 75 ; ธันวาคม 2526 -

มกราคม 2527.

กรมวิชาการ. การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตร ตามหลักสูตรประถมศึกษา

ศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.

สังัด อุทรานันท์. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรสยามการพิมพ์, 2530.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2526.

สันต์ วรศิริ. ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.

สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงสยามการพิมพ์, 2518.

สิริพร บุญญานันท์. "สภาพปัจจุบันและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตร

มัธยมศึกษา," วารสารครุศาสตร์. 2 - 6 เมษายน - มิถุนายน 2530.

สุภากร ราชากรกิจ. เอกสารทางวิชาการและการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สาราญ ชวนวัน. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ ประจำ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อีศสำเนา.

อุทัย บุณยประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

Adams, Harold and Frank G. Dickey. Basic Principles of Supervision.
Ran Nagar, New Delhi : Eurasia Blishing House, 1966.

Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice - Hall
Inc., 1970.

Glickman, Carl D. Development Supervision Alternative Practice for
Improve Instruction. Washington D.C. : Association for
Supervision and Curriculum Development, 1981.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size
for Research Activities," Educational and Psychological
Measurement. Vol. 30, No. 3, Autumn, 1970.

McNell, John D. Curriculum : A Comprehensive Introduction. Boston :
Little Brown and Company, 1977.

Saylor, Galen J., William M. Alexander and Arthur J. Lewis. Curriculum
Planning for Better Teaching and Learning. 4 th ed., Tokyo :
Holt - Saunders International Editions, 1981.

Wiles, Kimball. Supervision for Better School. New Jersey :
Prentice - Hall Inc., 1976.

တရားရုံး

ตาราง 16 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี (N = 128)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน				ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	16	12.5	61	47.7	32	25.0	5	3.9
การฝึกอบรม	34	26.6	13	10.1	14	10.9	9	7.0
การสั่ง เกิดการสอนใน ชั้นเรียน	3	2.3	3	2.3	6	4.7	11	8.6
การให้คำปรึกษา	5	3.9	9	7.0	7	5.5	12	9.3
การเยี่ยมเยียนและ สั่ง เกิดการสอน	4	3.1	3	2.3	33	25.8	3	2.3
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	4	3.1	5	3.9	4	3.1	8	6.3
การสนทนาทางวิชาการ	6	4.7	4	3.1	11	8.6	43	33.6
การศึกษานอกสถานที่	3	1.6	2	1.6	4	3.1	1	0.8
การบรรยาย	4	3.1	1	0.8	4	3.1	4	3.1
การประชุมสัมมนา	36	28.1	3	2.3	6	4.7	19	14.8
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	13	10.1	24	18.8	7	5.5	13	10.1

ตาราง 17 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 128)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	8	6.2	23	18.0	18	14.1	6
การฝึกอบรม	41	32.0	14	10.9	13	10.1	6	4.7
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	7	5.5	14	10.9	18	14.1	8	6.3
การให้คำปรึกษา	20	15.6	12	9.3	11	8.6	41	32.0
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	3	2.3	7	5.5	16	12.5	7	5.5
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	7	5.5	28	21.9	3	2.3	13	10.1
การสนทนาทางวิชาการ	8	6.3	4	3.1	6	4.7	20	15.6
การศึกษานอกสถานที่	3	2.3	5	3.9	3	2.3	1	0.8
การบรรยาย	2	1.6	3	2.3	24	18.8	7	5.5
การประชุมสัมมนา	17	13.3	7	5.5	8	6.3	7	5.5
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	12	9.3	11	8.6	7	5.5	12	9.3

ตาราง 18 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาค่าเท่ากับปริญญาตรี (N = 128)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	13	10.2	13	10.2	7	5.5	6	4.7
การฝึกอบรม	14	10.9	5	3.9	9	7.0	6	4.7
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	4	3.1	11	8.6	36	28.1	9	7.0
การให้คำปรึกษา	33	25.8	11	8.6	11	8.6	9	7.0
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	8	6.3	1	0.8	9	7.0	8	6.3
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	8	6.3	19	14.8	11	8.6	9	7.0
การสนทนาทางวิชาการ	9	7.0	2	1.6	9	7.0	12	9.3
ภาคีศึกษานอกสถานที่	7	5.5	12	9.3	9	7.0	9	7.0
การบรรยาย	6	4.7	2	1.6	9	7.0	9	7.0
การประชุมสัมมนา	16	12.5	13	10.2	13	9.3	39	30.5
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	9	7.0	39	30.5	6	4.7	12	9.3

ตาราง 19 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (N = 221)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านเนื้อหาการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	24	10.9	84	38.0	77	34.8	5	2.3
การฝึกอบรม	55	24.9	27	12.2	15	6.8	26	11.8
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	5	2.3	8	0.6	29	13.1	22	10.0
การให้คำปรึกษา	8	3.6	9	4.1	12	5.4	23	10.4
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	4	1.8	1	0.5	36	16.3	5	2.3
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	8	3.6	15	6.8	8	3.6	15	6.8
การสนทนาทางวิชาการ	8	3.6	3	1.4	8	3.6	45	20.4
การศึกษานอกสถานที่	8	3.6	6	2.7	5	2.3	3	1.4
การบรรยาย	6	2.7	3	1.4	6	2.7	7	3.2
การประชุมสัมมนา	65	29.4	9	4.1	10	4.5	35	15.8
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	30	13.6	55	24.9	15	6.8	35	15.8

ตาราง 20 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (N = 221)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	19	8.6	39	17.6	19	8.6	4	1.8
การฝึกอบรม	56	25.3	38	17.2	30	13.6	23	10.4
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	3	1.4	8	3.6	30	13.6	10	4.5
การให้คำปรึกษา	20	9.0	20	9.0	14	6.3	39	17.6
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	11	5.0	7	3.2	37	16.7	16	7.2
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	14	6.3	34	15.4	10	4.5	17	7.7
การสนทนาทางวิชาการ	12	5.4	7	3.2	10	4.5	42	19.0
การศึกษานอกสถานที่	5	2.3	11	5.0	18	8.1	1	0.5
การบรรยาย	5	2.3	10	4.5	19	8.6	15	6.8
การประชุมสัมมนา	45	20.4	11	5.0	16	7.2	31	14.0
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	31	14.0	36	16.3	18	8.1	23	10.4

ตาราง 21 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครูที่มี
วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (N = 221)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	15	6.8	32	14.5	16	7.2	9	4.1
การฝึกอบรม	28	12.7	19	8.6	14	6.3	18	8.1
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	8	3.6	14	6.3	49	22.2	11	5.0
การให้คำปรึกษา	61	27.6	27	12.2	19	8.6	43	19.5
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	13	5.9	12	5.4	23	10.4	7	3.2
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	25	11.3	27	12.2	11	5.0	19	8.6
การสนทนาทางวิชาการ	11	5.0	6	2.7	20	9.0	26	11.8
การศึกษานอกสถานที่	10	4.5	24	10.9	18	8.1	2	0.9
การบรรยาย	10	4.5	8	3.6	12	5.4	16	7.2
การประชุมสัมมนา	18	8.1	16	7.2	15	6.8	50	22.6
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	22	10.0	36	16.3	24	10.9	20	9.0

ตาราง 22 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก (N = 57)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	10	17.5	32	56.1	18	31.6	-
การฝึกอบรม	15	26.3	3	5.3	2	3.5	4	7.0
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	-	-	2	3.5	6	10.5	3	5.3
การให้คำปรึกษา	1	1.8	3	5.3	5	8.8	7	12.3
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	1	1.8	-	-	9	15.8	2	3.5
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	3	5.3	-	-	2	3.5	3	5.3
การสนทนาทางวิชาการ	3	5.3	-	-	4	7.0	16	28.1
การศึกษานอกสถานที่	2	3.5	1	1.8	2	3.5	-	-
การคำบรรยาย	4	7.0	-	-	4	7.0	1	1.8
การประชุมสัมมนา	13	22.8	1	1.8	2	3.5	8	14.0
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	5	8.8	15	26.3	3	5.3	13	22.8

ตาราง 23 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก (N = 57)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	5	8.8	6	10.5	3	5.3	-	-
การฝึกอบรม	14	24.6	9	15.8	3	5.3	5	8.8
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	2	3.5	7	12.3	6	10.5	2	3.5
การให้คำปรึกษา	6	10.5	6	10.5	6	10.5	14	24.6
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	-	-	1	1.8	14	24.6	3	5.3
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	4	7.0	8	14.0	3	5.3	5	8.8
การสนทนาทางวิชาการ	3	5.3	2	3.5	3	5.3	12	21.0
การศึกษานอกสถานที่	2	3.5	2	3.5	2	3.5	-	-
การคำบรรยาย	3	5.3	4	7.0	5	8.8	2	3.5
การประชุมสัมมนา	8	14.0	4	7.0	7	12.3	8	14.0
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	10	17.5	8	14.0	5	8.8	6	10.5

ตาราง 24 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก (N = 57)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	6	10.5	4	7.0	3	5.3	4	7.0
การฝึกอบรม	5	8.8	6	10.5	4	7.0	6	10.5
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	-	-	3	5.3	13	22.8	3	5.3
การให้คำปรึกษา	12	21.1	4	7.0	4	7.0	9	15.8
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	6	10.5	5	8.8	7	12.3	1	1.8
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	11	19.3	9	15.8	4	7.0	5	8.8
การสนทนาทางวิชาการ	2	3.5	2	3.5	6	10.5	6	10.5
การศึกษานอกสถานที่	2	3.5	7	12.3	2	3.5	1	1.8
การค้นคว้า	2	3.5	2	3.5	5	8.8	6	10.5
การประชุมสัมมนา	6	10.5	6	10.5	4	7.0	15	26.3
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	5	8.8	9	15.8	5	8.8	1	1.8

ตาราง 25 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก (N = 198)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	23	11.6	75	37.9	56	28.3	6	3.0
การฝึกอบรม	53	26.8	22	11.1	18	9.1	21	10.6
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	7	3.5	7	3.5	26	13.1	21	10.6
การให้คำปรึกษา	7	3.5	8	4.0	10	5.1	21	10.6
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	6	3.0	2	1.0	42	21.2	6	3.0
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	4	2.0	13	6.6	8	4.0	11	5.0
การสนทนาทางวิชาการ	8	4.0	5	2.5	8	4.0	47	23.7
การศึกษานอกสถานที่	5	2.5	5	2.5	4	2.0	8	4.0
การบรรยาย	2	1.0	5	2.5	4	2.0	8	4.0
การประชุมสัมมนา	59	29.8	9	4.5	9	4.5	27	13.6
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	23	11.6	47	23.7	12	6.1	26	13.1

ตาราง 26 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก (N = 198)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านวิธีการสอนและ				ด้านการวัดและ	
	ด้านสื่อการเรียน		การจัดกิจกรรม		ประเมินผล		การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	15	7.6	39	19.7	28	14.1	8	4.0
การฝึกอบรม	53	26.8	29	14.6	27	13.6	18	9.1
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	7	3.5	9	4.5	26	13.1	13	6.6
การให้คำปรึกษา	20	10.1	20	10.1	13	6.6	36	18.2
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	9	4.5	9	4.5	27	13.6	12	6.1
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	10	5.1	32	16.2	7	3.5	20	10.1
การสนทนาทางวิชาการ	14	7.0	8	4.0	12	6.0	38	19.2
การศึกษานอกสถานที่	5	2.5	8	4.0	14	7.1	1	0.5
การบรรยาย	4	2.0	7	3.5	20	10.1	13	6.6
การประชุมสัมมนา	35	17.7	8	4.0	12	6.1	23	11.6
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	26	13.1	29	14.6	12	6.1	15	7.6

ตาราง 27 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก (N = 198)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	15	7.6	26	13.1	15	7.6	6
การฝึกอบรม	28	14.1	10	5.1	16	8.1	15	7.6
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	10	5.1	15	7.6	48	24.2	11	5.6
การให้คำปรึกษา	57	28.8	23	11.6	16	8.1	36	18.2
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	8	4.0	5	2.5	15	7.6	9	4.5
การศึกษาค้นคว้า หรือเอกสาร	11	5.6	26	13.1	12	6.1	13	6.6
การสนทนาทางวิชาการ	12	6.1	5	2.5	15	7.6	19	9.6
การศึกษานอกสถานที่	13	6.6	24	12.1	13	6.6	4	2.0
การบรรยาย	8	4.0	5	2.5	17	8.6	14	7.1
การประชุมสัมมนา	19	9.6	15	7.6	13	6.6	50	25.3
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	17	8.6	41	20.7	17	8.6	20	10.1

ตาราง 28 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (N = 67)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	6	8.9	27	40.3	24	35.8	5	7.5
การฝึกอบรม	15	22.4	12	17.9	5	7.5	8	11.9
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	1	1.5	2	2.9	3	4.5	6	8.9
การให้คำปรึกษา	3	4.5	5	7.5	3	4.5	6	8.9
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	-	-	-	-	12	17.9	-	-
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	4	6.0	5	7.5	2	2.9	6	8.9
การสนทนาทางวิชาการ	2	2.9	1	1.5	6	8.9	15	22.4
การศึกษานอกสถานที่	2	2.9	3	4.5	2	2.9	-	-
การบรรยาย	3	4.5	-	-	2	2.9	-	-
การประชุมสัมมนา	19	28.4	1	1.5	4	5.9	15	22.4
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	12	17.9	11	16.4	4	5.9	6	8.9

ตาราง 29 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (N = 67)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านเนื้อหาการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	3	4.5	14	20.9	5	7.5	1
การฝึกอบรม	24	35.8	10	14.9	9	13.4	3	4.5
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	-	-	3	4.5	11	16.4	1	1.5
การให้คำปรึกษา	9	13.4	2	2.9	4	5.9	21	31.3
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	5	7.5	3	4.5	10	14.9	5	7.5
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	6	8.9	17	25.4	3	4.5	5	7.5
การสนทนาทางวิชาการ	1	1.5	1	1.5	1	1.5	11	16.4
การศึกษานอกสถานที่	1	1.5	5	7.5	3	4.5	-	-
การบรรยาย	-	-	1	1.5	12	17.9	4	5.9
การประชุมสัมมนา	13	19.4	3	4.5	3	4.5	5	7.5
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	5	7.5	8	11.9	6	8.9	11	16.4

ตาราง 30 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (N = 67)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	5	7.5	11	16.4	2	2.9	2	2.9
การฝึกอบรม	7	10.4	4	5.9	1	1.5	2	2.9
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	2	2.9	5	7.5	18	26.9	5	7.5
การให้คำปรึกษา	21	31.3	8	11.9	9	13.4	11	16.4
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	6	8.9	3	4.5	6	8.9	2	2.9
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	8	11.9	7	10.4	2	2.9	6	8.9
การสนทนาทางวิชาการ	3	4.5	1	1.5	7	10.4	11	16.4
การศึกษานอกสถานที่	1	1.5	4	5.9	6	8.9	-	-
การบรรยาย	5	7.5	2	2.9	3	4.5	5	7.5
การประชุมสัมมนา	5	7.5	4	5.9	6	8.9	16	23.9
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	4	5.9	18	26.9	7	10.4	7	10.4

ตาราง 31 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 1 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (N = 27)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านเนื้อหาเรียนและการสอน				ด้านการวัดและ ประเมินผล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		จำนวน	ร้อยละ
					จำนวน	ร้อยละ		
การสาธิตการสอน	1	3.7	11	40.7	11	40.7	-	-
การฝึกอบรม	7	25.9	3	11.1	3	11.1	2	7.4
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	-	-	-	-	-	-	3	11.1
การให้คำปรึกษา	2	7.4	2	7.4	1	3.7	1	3.7
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	1	3.7	2	7.4	6	22.2	-	-
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	1	3.7	2	7.4	-	-	2	7.4
การสนทนาทางวิชาการ	1	3.7	-	-	1	3.7	10	37.0
การศึกษานอกสถานที่	1	3.7	-	-	1	3.7	-	-
การบรรยาย	1	3.7	-	-	-	-	3	11.1
การประชุมสัมมนา	9	33.3	1	3.7	1	3.7	4	14.8
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3	11.1	6	22.2	3	11.1	2	7.4

ตาราง 32 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 2 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (N = 27)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การสาธิตการสอน	3	11.1	3	11.1	2	7.4	-
การฝึกอบรม	6	22.2	4	14.8	2	7.4	4	14.8
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	1	3.7	2	7.4	5	18.5	2	7.4
การให้คำปรึกษา	2	7.4	4	14.8	2	7.4	9	33.3
การเยี่ยมเยียนและ สังเกตการสอน	1	3.7	2	7.4	3	11.1	3	11.1
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	1	3.7	5	18.5	-	-	-	-
การสนทนาทางวิชาการ	3	11.1	-	-	1	3.7	1	3.7
การศึกษานอกสถานที่	-	-	1	3.7	2	7.4	1	3.7
การบรรยาย	2	7.4	1	3.7	6	22.2	3	11.1
การประชุมสัมมนา	6	22.2	2	7.4	2	7.4	-	-
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	2	7.4	3	11.1	2	7.4	4	14.8

ตาราง 33 จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ลำดับที่ 3 ของครู
ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (N = 27)

รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ การสอน	ด้านหลักสูตร		ด้านสื่อการเรียน การสอน		ด้านวิธีสอนและ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ด้านการวัดและ ประเมินผล การเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการสอน	2	7.4	4	14.8	3	11.1	2	7.4
การฝึกอบรม	2	7.4	4	14.8	2	7.4	1	3.7
การสังเกตการสอนใน ชั้นเรียน	-	-	2	7.4	6	22.2	1	3.7
การให้คำปรึกษา	4	14.8	2	7.4	1	3.7	7	25.9
การเยี่ยมชมและ สังเกตการสอน	2	7.4	-	-	5	18.5	3	11.1
การศึกษาจากตำรา หรือเอกสาร	3	11.1	4	14.8	3	11.1	6	22.2
การสนทนาทางวิชาการ	3	11.1	-	-	-	-	2	7.4
การศึกษานอกสถานที่	1	3.7	1	3.7	2	7.4	-	-
การบรรยาย	1	3.7	1	3.7	-	-	-	-
การประชุมสัมมนา	4	14.8	2	7.4	3	11.1	2	7.4
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	5	18.5	7	25.9	2	7.4	3	11.1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการนิเทศการศึกษา จะได้เป็นแนวทางในการให้การช่วยเหลือแนะนำด้านการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของครูผู้สอน อันจะทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรต้องการ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับครูสายผู้สอน ที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 ถามความต้องการ 2 เรื่อง คือ
 - ก. ถามความต้องการในการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
 - ข. ถามความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสม ต้องการให้นำมาใช้ในการนิเทศการสอน 4 ด้าน ตามข้อ ก. เสนอไว้ 11 รูปแบบกิจกรรม
 - ตอนที่ 3 ถามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย และประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา และการนิเทศการสอน

แบบสอบถามตอนที่ 1

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

1. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

2. ตำแหน่งปัจจุบัน (ระบุ)

แบบสอบถามตอนที่ 2

ถามความต้องการ 2 เรื่อง คือ

ก. ความต้องการในการนิเทศการสอน

ข. ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

ก. ความต้องการการนิเทศการสอน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับระดับความต้องการในการนิเทศการสอนของท่านเพียงข้อละ ระดับความต้องการเดียว

มีความต้องการการนิเทศมากที่สุด ๖ ให้เขียน ✓ ลงในช่องมากที่สุด

มีความต้องการการนิเทศมาก ๕ ให้เขียน ✓ ลงในช่องมาก

มีความต้องการการนิเทศปานกลาง ๓ ให้เขียน ✓ ลงในช่องปานกลาง

มีความต้องการการนิเทศน้อย ๒ ให้เขียน ✓ ลงในช่องน้อย

มีความต้องการการนิเทศน้อยที่สุด ๑ ให้เขียน ✓ ลงในช่องน้อยที่สุด

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
01	การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญ จุดประสงค์ และ เป้าหมายของการจัดการประถมศึกษา
02	ขั้นตอนในการใช้หลักสูตรให้บรรลุผลสำเร็จ
03	การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ จุดหมาย และ โครงสร้าง เนื้อหา
04	ความสัมพันธ์ของ หลักการและจุดหมายของ หลักสูตรกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้
05	ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และ เนื้อหา วิชาที่บวีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
06	การวางแผนการใช้หลักสูตร
07	การจัดทำตารางสอน
08	การใช้เอกสารหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน กำหนดการสอน เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ฯลฯ
09	การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น
10	การจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน กำหนดการสอน เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ฯลฯ
11	การจัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
12	การให้ชุมชนและท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริม การใช้หลักสูตร
13	การเลือกใช้นักเรียนแบบเรียนและหนังสือเสริมการเรียน
14	การพัฒนาหลักสูตรและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา
15	การประเมินผลการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียน

ข้อที่	ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของสื่อที่มีต่อการเรียนการสอน					
17	ประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน.....					
18	การวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน					
19	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวิธีสอน ..					
20	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา					
21	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักทางจิตวิทยา เช่น ความสนใจ วัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ)					
22	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นตอนของการสอน					
23	การใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนและการประเมินผล					
24	การผลิตและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ					
25	การผลิตสื่อการเรียนการสอนจากเศษวัสดุเหลือใช้ ..					
26	วิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ตามธรรมชาติรอบ ๆ ตัวของนักเรียน					
27	การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ...					
28	การเก็บและการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ..					
29	การตรวจสอบคุณภาพของสื่อและการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง					

ข้อที่	ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	หลักการสอนทั่วไปตามแนวทางของหลักสูตร
31	การจัดระบบการสอน
32	การจัดลำดับขั้นตอนของการสอนและการดำเนินการสอนตามขั้นตอน
33	วิธีการสอนโดยอาศัยหลักทางจิตวิทยา
34	การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน
35	การสอนให้สอดคล้องกันระหว่างจุดประสงค์ของการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรม และการประเมินผล
36	วิธีสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
37	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร
38	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา
39	วิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล
40	วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
41	วิธีสอนให้สัมพันธ์กันระหว่างภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
42	หลักและวิธีการสอนซ่อมเสริม
43	วิธีสอนแบบใหม่ ๆ
44	การวางแผนการสอนและการบันทึกการสอนที่มีคุณภาพ
45	การจัดกิจกรรมเสริมการเรียน
46	การประเมินผลการสอนด้วยตนเอง

ข้อที่	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
47	การทำความเข้าใจถึงความสำคัญ จุดมุ่งหมาย ของ การวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางของ หลักสูตร
48	จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และภายหลังการเรียน
49	การแปลความจากการวัดผลมาเป็นการประเมินผล
50	การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน
51	การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้
52	การใช้เทคนิคเพื่อวัดคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น วัดเจตคติ วัดพฤติกรรม วัดลักษณะนิสัย ฯลฯ
53	การวัดและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการ
54	การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
55	การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานและการจัดทำคลังข้อสอบ.....
56	การจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลทุกประเภท เช่น บ.02 แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมิน จุดประสงค์การเรียนรู้ ฯลฯ
57	การหาค่าสถิติเบื้องต้นจากข้อมูลที่ได้จากการวัดผล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เช่น คะแนนเฉลี่ย คะแนน ที่ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฯลฯ
58	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลด้วยตนเอง

ช. ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

คำชี้แจง ให้ท่านจัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน และเรียงลำดับความต้องการโดยการใส่หมายเลข ลงในช่องกิจกรรมการนิเทศทางขวามือ

ในการนิเทศการสอนแต่ละด้านนั้น ท่านเห็นว่ากิจกรรมการนิเทศใดเหมาะสมที่สุด ต้องการให้หันมาใช้นิเทศเป็นอันดับที่หนึ่ง ให้ใส่หมายเลข 1 กิจกรรมการนิเทศใดเหมาะสมรองลงมา ต้องการให้หันมาใช้นิเทศเป็นอันดับที่สอง ให้ใส่หมายเลข 2 และหมายเลข 3 ตามลำดับความต้องการ โปรดจัดลำดับความต้องการให้ครบทั้ง 4 ด้าน ๆ ละ 3 กิจกรรม

ตัวอย่าง

การนิเทศการสอน 4 ด้าน	กิจกรรมการนิเทศการสอน										
	การสังเกตการสอน	การฝึกอบรม	การสังเกตการสอนในชั้นเรียน	การให้คำปรึกษา	การเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน	การศึกษาค้นคว้าเพื่อเอกสาร	การสนทนาทางวิชาการ	การศึกษานอกสถานที่	การบรรยาย	การประชุมสัมมนา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ
1. ด้านหลักสูตร2.3.1.	...
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน1.2.3.
3. ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน3.1.2.
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน2.1.3.	...

จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถามในหน้า 170 แสดงการจัดลำดับความต้องการ
รูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอนดังนี้

ด้านหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้นิเทศด้วยวิธีการประชุมสัมมนา เป็นอันดับ
ที่หนึ่ง การฝึกอบรมเป็นอันดับที่สอง และการให้คำปรึกษาเป็นอันดับที่สาม

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้นิเทศด้วยวิธีการสาธิต
การสอนเป็นอันดับที่หนึ่ง การศึกษาจากตำราหรือเอกสารเป็นอันดับที่สอง และการประชุม
เชิงปฏิบัติการเป็นอันดับที่สาม

ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้นิเทศ
ด้วยวิธีการเขียนเขียนและสังเกตการสอนเป็นอันดับที่หนึ่ง การบรรยายเป็นอันดับที่สอง และ
การสังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นอันดับที่สาม

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการนิเทศด้วยวิธีการ
สนทนาทางวิชาการเป็นอันดับที่หนึ่ง การให้คำปรึกษาเป็นอันดับที่สอง และการประชุมสัมมนา
เป็นอันดับที่สาม

แบบสอบถามตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
เกี่ยวกับความต้องการในการนิเทศการสอน และความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

1. ด้านหลักสูตร

1.1 ความต้องการการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

1.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

2. ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.1 ความต้องการการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

2.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

3. ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

3.1 ความต้องการการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

3.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

4.1 ความต้องการการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

4.2 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน

.....
.....
.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายดิเรก คชชะ
เกิดวันที่ เดือน พ.ศ.	23 สิงหาคม 2491
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	240 หมู่ที่ 4 ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ใหญ่
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดอู่ยา ตำบลคอนกษาน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	กศ.บ. วิชาเอกประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2535	กศ.ม. วิชาเอกการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ศิเรก คชชะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2535

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและ เปรียบเทียบความต้องการการนิเทศ
นิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวนตามวุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน
จัดลำดับความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร
ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและ
ประเมินผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูโรงเรียนประถมศึกษา 211 โรงเรียน
จำนวน 349 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ t - test และ F - test
ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า
ปริญญาตรี มีความต้องการการนิเทศการสอนไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก
โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศ
การสอนโดยรวมทุกด้าน และด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านหลักสูตรนั้น พบว่า ครูที่
สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก กับครูที่สอนอยู่
ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียน
ขนาดกลาง มีความต้องการการนิเทศการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่
3. ครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการสอน
ลำดับที่ 1 ในแต่ละด้านการนิเทศการสอน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการรูปแบบ
กิจกรรมการประชุมสัมมนา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสาธิตการสอน ด้านการวัดและ
ประเมินผลการเรียน ครูมีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการสนทนาทางวิชาการ

THE INSTRUCTIONAL SUPERVISION NEEDS OF THE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS UNDER THE OFFICE OF SUPHAN BURI
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

ABSTRACT

BY

DIREK KOTCHA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Administration

at Srinakharinwirot University

March 1992

The objectives of this research were 1) to study and compare the needs of the instructional supervision of the primary school teachers classified by degree education and school sizes 2) to rank the needs of instructional supervision activity models in 4 aspects : the curriculum implementation, the instructional media, the teaching methods and instructional activities and the instructional measurement and evaluation.

The samples used in this study were composed of 349 teachers from 211 primary schools under the Office of Suphan Buri Provincial Primary Education.

The research instrument used was the 5 rating scale questionnaires. The data were analyzed by using percentage, t - test and F - test.

The results of this research was as follows :

1. The primary school teachers need the instructional supervision at the high level in 4 aspects.

2. There was no statistically significant difference for instructional supervision needs of the teachers classified by degree education. There was no statistically significant difference for instructional supervision needs of the teachers classified by school sizes in 3 aspects : the instructional media, the teaching methods and instructional activities and the instructional measurement and evaluation. In the aspect of curriculum implementation, the instructional supervision needs of the teachers classified by school sizes are statistically significant different at .05 level. Teachers in small schools need more instructional supervision than those in big schools.

3. Their highest need of instructional supervision activity models for the curriculum implementation was the seminar technique for the instructional media, the methods of teaching and the instructional activities was the demonstration technique and for the instructional measurement and evaluation was discussion technique. methods of teaching and the instructional activities supervision was the demonstration technique.